

100 OKUMA PARÇASI

100 OKUMA PARÇASI

TEMEL OKUMA KİTABI TÜRKÇE ÇEVİRİSİ

OKUMA PARÇASI 60

Evde Eğitim

- 1 Evde eğitim, ebeveynlerin öğretmen olduğu evde eğitimidir. Evde eğitimde, çocuklar okula gitmezler **ama (çalışır çalışmaz)** bir ebeveynle evde çalışırlar.
- 2 Evde eğitim, ABD'de 1960'da ortaya çıktı. John Rushdoony isimli bir filozof, bu fikir **aklına (aklından)** gelen ilk insandı. Çocukların, okulda din hakkında bilgi edinmeleri gerektiğine inanıyordu. Ama okullar, dine dair bir şey öğretmiyordu, **bu yüzden (karar verdikten sonra)** kendi eğitim sistemini tasarlamaya ve çocuklara evde eğitim vermeye karar verdi. Bu fikir aniden **o kadar** popüler hale geldi ki gittikçe daha fazla ebeveyn, çocuklarını okula göndermeyi kesti ve çocuklarına evde eğitim verdi. Günümüzde evde eğitim, en çok Kanada, Fransa ve ABD'de popülerdir. Bu ülkelerdeki birçok aile, çocuklarını okula **göndermezler (göndermediler)** ve çocuklarının eğitiminde aktif bir rol oynarlar. Şu anda, çocuklarına evde eğitim veren bir milyondan fazla aile bulunmaktadır.
- 3 Evde eğitim popülerdir ve bunun üç sebebi vardır. İlk sebep, okuldaki öğretmenlerle **ilgilidir (öğretmen olmadan)**. İnsanlar, okullardaki eğitimden memnun olmadıkları için evde eğitim verirler. Öğretmenlerin yeterince iyi olduğunu düşünmezler. Ayrıca ekonomik sebepler de vardır: Bazılarının özel veya hatta devlet okulları için yeterli parası yoktur. Ve son sebep ise güvenliğe ilişkindir. Okul ortamının ve arkadaşların, onlar için tehlikeli olabileceğine inanırlar.
- 4 Hiçbir öğretmen veya standart bir program **olmadığında (olmayana kadar)** ebeveynler, çocuklarına nasıl eğitim verirler? Evde eğitim veren aileler, öğretim materyalleri bulmak için teknolojiyi kullanırlar. Birçok ebeveyn, matematik, okuma, tarih,

fen ve dilbilgisi gibi standart konuları öğretmek için internet veya bilgisayar programlarını kullanmaktadır. Diğer evde eğitim veren ebeveynlerle düzenli olarak buluşup fikirlerini paylaşırlar. **Birbirlerine (Diğerine)** iyi dersler planlamak ve ders planlarını iyileştirmek için yardım ederler.

- 5 Evde eğitimle ilgili olumsuz fikirler vardır. Bazı insanlara göre bu, korkunç bir fikirdir. Evde eğitim görmüş çocuklar sosyalleşemeyeceği, diğer insanlarla kolayca etkileşime geçemeyeceği ve içine kapanık olacakları için bundan hoşlanmazlar. Ayrıca ebeveynlerin profesyonel öğretmen olmadığına inanırlar. Çocuklarına adanmış matematik, fen ve edebiyat öğretemezler. Biz, bunun doğru olmadığını söylemek **zorundayız (zorundaydık)**. Sınav sonuçları, evde eğitim görmüş çocukların daha başarılı olduğunu ve standart sınavlarda devlet okulu öğrencilerinden daha iyi performans sergilediklerini göstermektedir.

AKIN DİL EĞİTİM

AKIN DİL EĞİTİM

AKIN DİL EĞİTİM

OKUMA PARÇASI 61

Dövmeler

- 1 Dövmeler, birçok ülkede moda. Televizyonda, ünlü bir aktörü kolunda bir resimle veya en sevdiğin müzisyeni elinde bir sözcükle **görebilirsin (görürdün)**. **Birçok** sporcunun boyunlarında ve sırtlarında var. En popüler tasarımlar, Japon ve Çin karakterleri sevdiğimiz insanların isimleridir. Kadınlar genellikle yıldız, çiçek gibi daha küçük şekilleri tercih eder ve erkekler çok daha büyük şekillere meraklıdır. Amerika'da dövmeler çok popüler. 26 ve 40 yaş arasındaki Amerikalıların %40'ının dövmesi var ve ABD dövmecilerindeki müşterilerin %60'ı kadın. Bu insanlar genellikle doktor, öğretmen ve avukat **gibi (hakkında)** profesyonel insanlar. Yani, artık dövmeler her tür insan arasında popüler ve bu günlerde dövmeniz olması normal.
- 2 Ancak dövmeler modern değildir. **Aslında (Daha sonra)** insanlık tarihinde çok eskiler. Örneğin, arkeologlar, 5000 yıl öncesinden buz içerisinde bir insan buldular. Sırtında, bileklerinde, bacaklarında, dizlerinde ve ayaklarında 57 tane dövmesi vardı. Birçok farklı sebeple kullanılıyorlardı. Antik Mısır'da, insanlar, 'güzel' **olduğu için (ama)** dövme yaparlardı. Ama antik Roma'da dövmeler, olumsuzdu ve suçlular ve mahkûmlara yapılırdı. Hindistan'da dövmeler diniydi.
- 3 16. ve 17. yüzyılda, Avrupalı denizciler, Polinezya adalarına vardılar. İlk defa dövme gördüler. Adalardaki insanların, omuzlarında, göğsünde, sırtlarında ve bacaklarında dövmeler vardı. Genellikle dövmeler, hayvanların veya nehir veya dağ gibi doğal özelliklerin tasarımlarıydı. Avrupalı denizciler, bunları beğendiler **ve (yaptıktan sonra)** kendi dövmelerini yaptılar. Ve böylece bu fikir, Avrupa'ya geldi. Polinezya'daki dövmeler günümüzde hala önemlidir. Bir insanın geçmişi, adası veya işine **dair (altında)** bilgi verirler.

- 4 Yani geleneksel dövmeler ve moda dövmeler arasında bir bağlantı var mı? Ve dövmeyle moda olarak adlandırılabilir misiniz? *National Geographic*'te çalışan Chris Rainier, dövme konusunda uzmandır. **Yani (Bundan ziyade)**, dövmeleri ayrıntılı bir şekilde çalışır ama dövme de tasarlar. Kitabı *Ancient Marks*'ta dünyanın her yerinden dövme fotoğrafları vardır. Bu fotoğraflar, dünyaca ünlü bir fotoğrafçı olan arkadaşı David Knight tarafından çekildi. Modern toplumlardaki insanların, geleneksel dünya **ile (dışında)** bir bağlantı olduğu için genellikle dövmeleri olduğuna inanmaktadır.

OKUMA PARÇASI 62

Sağlık ve Mutluluğu Ölçmek

- 1 Himalaya dağlarındaki küçük bir ülke olan Butan, bin yaşını **aşkindir (yaşılıdır)**. Geçmişte, fakir bir ülkeydi ve çok insan ziyaret etmezdi. Ama günümüzde, turistler arasında gittikçe popüler hale geliyor. Tıp ve sağlık geliyor ve ekonomisi büyüyor. Bhutan kralı, Kral Jigme Singye Wangchuck, 2006'ya **kadar (-dığında)** ülkesinin 'Gayrisafi Milli Mutluluk'undan bahsediyordu. Başka bir deyişle, mutluluğun ülkenin gelişimini ölçmenin yolu **olduğunu (olmuş olduğunu)** düşünüyordu.
- 2 Ama mutluluğu nasıl ölçersiniz? Belki de sağlık en iyi yoludur çünkü ünlü bir doktor bir keresinde 'Sağlıklı insanlar genellikle **hastalanmaz**' demiştir. Ayrıca bir ülkede **kaç (nasıl çoğu)** insanın hasta veya sağlıksız hissettiğini ölçmek kolaydır. Örneğin, bir araştırma, İzlanda'nın 'dünyadaki en sağlıklı ülke' olduğunu belirtir **çünkü (ama)** erkekler ve kadınlar, orada uzun süre yaşar, hava çok temizdir ve kişi başına dünyanın her yerinde olduğundan daha fazla doktor düşer.
- 3 Ancak **bir tane daha (birbirine)** dünyadaki en mutlu ülkeler anketi vardı ve İzlanda, birinci sıraya yakın değildi. Bu **anketteki (anketin dışındaki)** soruların arasında şunlar vardı: Ne kadar kazanıyorsunuz? Ne kadar sağlıklısınız? Ne kadar güvende hissediyorsunuz? 155 farklı ülkeyi ziyaret **ettikten sonra (etmelerine rağmen)** araştırmacılar, Danimarka'nın diğer ülkelerden **daha mutlu (en mutlu)** hissettiğine karar verdi.
- 4 Yani, sağlık, para ve iyi sağlık mı demektir? Bazı bilim insanlarına göre değil. Mutluluğu ölçmenin başka yolları olduğunu **düşünüyorlar (düşünecekler)**. Bunu yapmak için, bir web sitesi

kurdular ve ziyaretçiler, ne kadar iyi uydukları, aileleri ve arkadaşları, **streslerinin (stres üzerine)** seviyesi, ilham kaynakları ve fiziksel aktiviteleri konusunda yorum yapmak için farklı mutlu veya üzgün suratlara tıklıyor. Bitirdiğinizde web sitesi her bölüm için olan sonuçları ekliyor ve mutluluğunuza dair ayrı bir nihai sonuç çıkarıyor.

OKUMA PARÇASI 63

Şişelerden Yapılmış Tekne

- 1 Plastik, Sidney limanındaki diğer tekne ve yatlar gibi gözükmekte. 18 m uzunluğunda, 6 m genişliğinde ve 12.000 kg ağırlığında. 6 kişilik mürettebatı var ve ortalama 5 deniz mili yapar. Ama Plastik'iye **yaklaştığınızda (yaklaşmanıza rağmen)** bir farklılık olduğunu anlıyorsunuz. 12.500 adet geri dönüşümlü plastik şişeden yapılmıştır.
- 2 Bir gün, çevreci David De Rothschild, deniz ve okyanuslardaki bütün plastiklerle **ilgili (civarında)** kimi bilgileri okuyordu. Okuduğuna inanmadı. Örneğin, insanlar, kullandıkları her beş plastik şişeden dördünü atıyor ve plastik çöpler, denizdeki kirliliğin yaklaşık yüzde seksenine sebep oluyor. Kısa süre sonra, Rothschild, denizdeki kirliliğe karşı savaşmaya yardım etmek istediğine karar verdi. Bu problemi duyurmak için şişelerden bir tekne yapmaya başladı böylece herkes bunu duyabilir ve buna önem verebilirdi.
- 3 Tekneyi geri dönüşümlü plastikten yapmasının yanı sıra, bu tekneyi çevre dostu yapması da onun **için (ondan)** önemliydi. Rüzgâr gücü ve güneş enerjisi kullanıyor. Mürettebat, teknenin arkasındaki bahçeden gelen **sebzelele (sebzelere)** yemek yapar. **Onlar**, özel egzersiz bisikleti kullanarak egzersiz yapabilirler. Bisikletten gelen enerji, bilgisayarlar için güç sağlar. Ve herhangi birinin düş alması **gerekirse (gerekmezse)** teknenin düşü denizden gelen tuzlu suyu kullanır.
- 4 De Rothschild, Plastik'i'yi San Francisco'dan Sydney'e kadar Pasifik Okyanusu boyunca götürdü. Bu, 15.372 deniz milidir. Yolda, De Rothschild, bu özel tekneyi 'Büyük Çöp Yığını'ndan geçirdi. Bu, 3,5 milyar kilogram çöp olan Pasifik Okyanusu'nda devasa bir alandır. Burada **her türlü** insan çöpünü

görebilirsiniz: ayakkabılar, oyuncaklar, çantalar, dış fırçaları ama en kötü problem plastiktir. Kuşları ve deniz yaşamını öldürür.

- 5 Seyahat, her zaman kolay değildi ve De Rothschild ve mürettebatı, fırtınalar esnasında dikkatli olmak zorundaydı. Devasa okyanus dalgaları ve saatte 100 km'nin **üstünde (aracılığıyla)** rüzgârlar vardı. Bütün yolculuk, 129 gün sürdü. Aslında, De Rothschild, teknenin sadece bir kere seyahat edebileceğini düşünüyordu **ama (çünkü)** o kadar iyi atlattı ki günün birinde tekrar yelken açmayı planlıyor.

AKIN DİL EĞİTİM

AKIN DİL EĞİTİM

OKUMA PARÇASI 64

Koko

- 1 Hayvanların **da (sadece)** birbirleriyle iletişim içerisinde olduğunu biliyor muydunuz? Arılar, dans ederek iletişime geçerler. Balinalar, şarkı söyleyerek birbiriyle konuşur. Ve bazı maymunlar da, Amerikan İşaret Dili'ni kullanarak insanlarla konuşurlar.
- 2 Koko ile tanışalım: 4 Temmuz 1971'de San Francisco Hayvanat Bahçesi'nde doğmuş dişi bir goril. Koko, eğitici Dr Penny Patterson' **dan (tarafından)** işaret dilini öğrendi. Patterson, 1972'de Koko bir yaşındayken Koko'ya işaret dilini öğretmeye başladı. Koko kesinlikle iyi bir öğrenciydi **bu yüzden (eğer)** iki yıl sonra Dr Patterson ile Stanford Üniversitesi kampüsüne taşındı. 1976'ya kadar kampüste öğrenmeye devam etti. Bu, Patterson'ın grubu the Gorilla Foundation ile tam zamanlı yaşamaya başladığı zamandır. Patterson ve Koko arasındaki ilişki o günden beri **gelişmiştir**.
- 3 Dr Patterson, Koko'nun işaret dilinde uzmanlaştığını ifade etmektedir. Koko'nun 1000'den fazla sözcük bildiğini ve yeni kelimeler uydurduğunu söylemektedir. **Örneğin (Eğer)**, Koko, yüzük sözcüğünün işaretini bilmiyordu, bu yüzden parmak ve bileklik sözcüklerinin işaretini yaptı. Dr Patterson, bunun anlamlı ve yaratıcı dil kullanımını gösterdiğine inanmaktadır.
- 4 Herkes, Dr Patterson'la **(-in)** aynı fikirde değildir. Bazıları, Koko gibi maymunların yaptıkları şeyin anlamını anlamadıklarını iddia etmektedir. Kuşkucular, bu maymunların sadece karmaşık hileler yaptıklarını söylemektedir. Örneğin, Koko bir elmaya işaret edip kırmızı veya elma işaretini **yaparsa (yapmasına rağmen)** Dr Patterson ona bir elma verir. Kuşkucular, Koko'nun elma işaretinin ne anlama geldiğini gerçekten bilmediğini iddia etmektedir. Sadece doğru hareketi yaparsa, **o zaman (çünkü)** bir elma alacağını bilir. Bu tartışma çözülememiştir **ama (çünkü)** bir şey kesindir: Koko sıradışı bir maymundur.

AKIN DİL EĞİTİM

AKIN DİL EĞİTİM

AKIN DİL EĞİTİM

AKIN DİL EĞİTİM

OKUMA PARÇASI 65

Google

- 1 Şirketinizin adı bir fiil haline **geldiğinde (gelmesine rağmen)** büyük bir iş yaptığınızı bilirsiniz. Xerox'a sorun. 1959'da, ilk basit kâğıt kopyalama makinesini yaptılar. Şimdiye kadar yapılmış **en (daha az)** başarılı ürünlerden biriydi. Şirket ismi olan Xerox, 'Bob, şunu benim için Xerox'lar mısın?'da olduğu gibi 'kopyalamak' anlamına gelen bir fiil haline geldi. 50 yıl sonra, aynı şey Google'a oldu. Şirket isimleri, 'bir internet araması yapmak' anlamına gelen bir fiil haline geldi. Artık herkes ve büyük anneleri, bir şeyi *Google'lamanın* ne anlama geldiğini bilmektedir.
- 2 Zerox'un **aksine (Zerox'a rağmen)**, Google, bu ürünü bulan ilk şirket değildi. Lycos, 1993'te arama motorunu piyasaya sürdü. Yahoo!, 1994'te çıktı. AltaVista, 1995'te sonuç vermeye başladı. Google, yıllar sonra yani 1998'e kadar çıkmadı. Birkaç yıl fark, çok gözükmemesine rağmen bu, hızlı ilerleyen teknoloji dünyasında ciddi bir avantajdır. O zaman Google bunu nasıl yaptı? Zaman ve para açısından bu kadar büyük liderler **olan** rakiplerini nasıl alt etti? Belki de tek bir iyi fikir, bütün farkı yarattı.
- 3 İnternette milyonlarca site var. Bir arama motoru, hangilerinin sizin aramanızla **(içine)** alakalı olduğunu nasıl biliyor? Bu, büyük beyinlerin on yıllardır üzerinde çalıştığı bir sorudur. Google'ın bu oyunu **nasıl (kim)** değiştirdiğini anlamak için 1998'de arama motorlarının nasıl işlediğini bilmeniz lazım. O zamanlarda, **çoğu (en)** web sitesi, aramanızdaki sözcüklere bakardı. Bu sözcüklerin, sayfalarda kaç kere geçtiğini sayarlardı. Daha sonra da **onlar**, sizin aramanızdaki sözcüklerin en çok geçtiği sayfaları gösterirlerdi. Bu sistem çok iyi işlemiyordu ve insanlar, aradıkları şeyi bulmak için genellikle **sayfalarca (sayfalarla)** sonuca tıklamak zorunda kalıyordu.
- 4 Google, bağlantıları düşünmeye başlayan ilk arama motoruydu. Bağlantılar, üzerine tıkladığınızda sizi **diğer (diğerleri)** sayfalara götüren mavi altı çizili

sözcüklerdir. Google'ın kurucu ortağı olan Larry Page, anlamlı verilen bu bağlantıların nasıl bağlandığından çıkarılabileceğine inanıyordu. Page, kendilerini gösteren birçok bağlantısı olan web sitelerinin, az olanlardan daha önemli olduğunu keşfetti. Haklıydı. Google'ın arama sonuçları, rakiplerinkinden **çok (açık ara)** daha iyiydi. Kısa sürede dünyanın en çok kullanılan arama motoru haline geldiler.

OKUMA PARÇASI 66

Mars'ta Yaşam?

- 1 Denesek Mars'ın donmuş yüzeyini gerçekten daha uygun bir şeye dönüştürebilir miyiz – insanların **yaşayabileceği** bir yer? Ve bir o kadar önemlisi de yapmalı mıyız?
- 2 İlk sorunun net bir cevabı var: Evet, muhtemelen yapabiliriz. NASA gezegen bilimcisi Chris McKay, “dünyalaştırma” (Dünya'ya benzer hale getirme) işleminin çoğu, yaşamın kendisi **tarafından (ile)** yapılacaktır. Mars'ı yapılandırmamıza gerek kalmaz, sadece atmosferini değiştirsek yeterli olurdu,” “Isıyı arttırsak ve birkaç tohum eksek, bitkiler orda **büyüdü (büyüyecek)**.” diyor.
- 3 Bir mühendis ve Mars Society'nin başkanı olan Robert Zubrin, Mars şehirlerinin hayalini kuruyor. Bir gün Mars'ta kentsel bölgeler **olacağını (olmayacağını)** düşünüyor. Zubrin, medeniyetin sınırsız bir şekilde genişlemezse başarılı olamayacağına inanıyor. Ayrıca eğer Mars'ı dönüştürsek sınırları olan Dünyamızı yönetmeyi daha iyi öğrenebileceğimize inanıyor. Ayrıca bir astronot olsa, altı aylık seyahat için gönüllü olmayacağını söylüyor!
- 4 MİLAT: Bin yıllık proje, bir 18 aylık araştırma görevleri dizisi ile başlayabilir. Dünya'dan Mars'a altı aylık seyahati yapan **her (hepsi)** ekip üyesi, üsse küçük bir konut modülü ekleyecektir.
- 5 100. YIL: Dünya'ya benzer bir atmosfer oluşturabiliriz. İlk olarak, **şu anda (son zamanlarda)** buzda don olan karbon dioksiti salarız. Belki aynalar, **bunu** yapmak için güneş ışığını buzun üzerinde toplayabilir.

- 6 200. YIL: Yeterli karbon dioksitle **(için)** ısı yükselecek ve yağmur yağacaktır. Yosun ve mikroplar, hayatta kalabilir ve kayalık yüzeyi dönüştürebilir.
- 7 600. YIL: Çiçek açan bitkiler, mikroplar toprak **oluşturduğunda (oluşturana kadar)** ekilebilir. Bu da atmosfere oksijeni sağlayacaktır. Ormanlar bile yetişebilir.

AKIN DİL EĞİTİM

AKIN DİL EĞİTİM

AKIN DİL EĞİTİM

OKUMA PARÇASI 67

Trans Yağlar

- 1 Birçok insan, tadını aldıkları için (almalarına rağmen) “abur cuburu” sağlıklı yiyeceklere tercih ederler. Lakin trans yağlar, kanınızdaki kötü kolesterolü artırır ve vücudun ihtiyacı olan iyi (kötü) kolesterolü azaltır. Yağlı yiyecekler, obeziteye sebep olmaktan daha fazlasını yapar. Trans yağlar, vücutta birikir ve kalbe giden kan akışını engeller. Beslenme şekli yüksek oranda trans yağ içeren insanlar, kalp hastalığı riski altındadır.
- 2 Trans yağ, sıvı yağa hidrojen eklenerek yapılır. Yiyecek şirketleri ve restoranları, ucuz olduğu ve yiyeceğin daha uzun süre dayanmasını sağladığı için trans yağları kullanırlar. Ayrıca yiyeceğin (yiyekten) tadını ve dokusunu iyileştirir. 20. yüzyılın ikinci yarısında çok popüler hale geldi. Bu, tereyağının kötü bir ün kazandığı zamandır. Sağlık uzmanları tarafından, insanlara, bunun yerine trans yağlardan yapılan margarin kullanmaları söylendi (söyledi).
- 3 Günümüzde doktorlar, bu işlenmiş yiyeceklerin ne kadar tehlikeli olduğunu biliyor. ABD ve Kanada gibi ülkelerde, yiyecek üretiminde yeni hükümet kısıtlamaları bulunmaktadır. Yiyecek ve içecek üreticileri, ürünlerine Besin Değeri etiketleri eklemek zorundadır (eklerdi). Bunların, günlük tavsiye listeleri vardır ve bir ürünlerdeki trans yağ oranlarını da içerecek şekilde bütün bileşim maddeleriyle ilgili ayrıntıları verirler. New York, bütün (her) restoranlarda trans yağları yasakladı. McDonalds gibi hazır yemek zincirleri bile, tariflerini (onlarınki) değiştirmeye zorlanıyor. Avrupa’da, yiyecek üreticileri, tüketicilerin isteği üzerine gönüllü bir etiketleme sistemi kullanmaya başladı.

- 4 Beslenmemizde hepimizin biraz yağa ihtiyacı var. Üç farklı trans yağ çeşidi bulunmakta: doymuş yağ, trans yağ ve doymamış yağ. Doktorlar, yağ kalorilerimizin çoğunu doymamış yağlardan almamızı (aldığımızda) tavsiye ederler. Ne tereyağı ne de margarin, bu kategoriye girmez ama sıfır trans yağ içeren bazı sürülebilir yiyecekler vardır. Etiketler, yağlı yiyecekler yemekten kaçınmanın (kaçınarak) iyi bir yoldur ama daha iyi bir yol da dışarda yemekten kaçınmaktır.

OKUMA PARÇASI 68

Form Hapı

- 1 Bu günlerde neredeyse her şey için hap var. Uyuyamazsanız bir ilaç için. Mutsuzsanız bir ilaç için. Ya kiloluysanız ve egzersiz yapacak vaktiniz yoksa? Yeni bir form hapı **kısa süre sonra (-e kadar)** mevcut olabilir. Bilim insanları, egzersiz olarak aynı yararları sağlayan bir ilaç geliştiriyor. BBC'nin bir röportajına göre, bu form hapı, "kas yapacak, **dayanıklılığı** artıracak ve **hatta (-sa bile)** yağ yakacak."
- 2 Artık koşu bandına ihtiyacınız olmayacağı anlamına gelse ilaç içer miydiniz? Araştırmacılar, bu ilacı alan farelerin, önceden antrenman **olmaksızın (altında)** uzun mesafe koşabildiklerini keşfettiler. Test fareleri ayrıca neredeyse iki katı fazla koştu. Bu ilacı alan insanların egzersiz yapmaksızın kas yapabileceklerine dair kanıt bulunmaktadır. **Dahası (Ama)** araştırmalar, egzersiz yapıp bu ilacı alanların daha da güçlü olacaklarını ileri etmektedir.
- 3 Bazı araştırmacılar, form hapının, belirli durumlarda faydalı olacağına inanmaktadırlar. Hastalıktan yataktan çıkamayan insanlar, bu ilaçtan faydalanabilir. Ayrıca hastalıkları kaslarının erimesine yol açan hastalar da bulunmaktadır. Şeker hastalığı olanlar da bundan faydalanabilir. Diğer araştırmacılar, ortalama bir yetişkinin bu tür bir ilaçtan faydalanabileceğini düşünmektedir. Çoğu yetişkin, doktorların tavsiye **ettiği** 40 dakikalık günlük egzersizi yapmazlar. Bu form hapı, boş vakit gerektirmez.
- 4 Bu form hapıyla ilgili en büyük endişe, spor dünyasındadır. **Bazıları (Az)** sporcuların, performans artırmak için bu ilacı kullanma konusunda akıllarının çelineceğinden korkmaktadır. Bu hap, insan kullanımı için henüz onaylanmadı **ama (bu yüzden)** sporcular zaten kullanıyor olabilir. En iyi sporcular, ulusal ve uluslararası etkinliklerden **önce (etkinliklere rağmen)** zaten kapsamlı bir uyuşturucu testinden geçerler. Ünlü altın madalyalı yüzücü Michael Phelps, 2008 Olimpiyatları'ndan önce gönüllü olarak ek bir uyuşturucu testine girdi. Dünya kuşkulmadan önce gücünün sıkı çalışma ve antrenmandan geldiğini halka kanıtlamak istedi.

OKUMA PARÇASI 69

- 1 Günümüzde en başarılı canlı hayvan hangisidir? Afrika güneşinde gerinen aslan mı yoksa Amazon yağmur ormanlarının derinliklerinde milyonlarca kez **çoğalan (çoğalmış)** bir böcek mi? İyi bir iddia, insanların kendileri için de yapılabilir. Ama kısıtlı fırsatlarından en iyi şekilde **faydalanmış** gibi görünen bu hayvan; at, domuz, inek, köpek ve diğer bütün evcilleştirilmiş hayvanların hemen arkasından takip ettiği evcil koyundur.
- 2 Bu hayvanlar, **insanlarınkine (insanlarınkiyle)** benzer büyük bir gelişim sergilemişlerdir. **Bazılarını (Onların herini)** yok edecek zorluktan kaçmışlardır. **Biyologlara göre (Biyologlarla)** günümüzde yüzde yirmi civarındalarken **(aksi takdirde)** 1860'da insanlar ve evcil hayvanlar bütün bitki ve hayvan yaşamının aşağı yukarı yüzde beşini **oluşturuyordu (oluşturmaktadır)**. Evcil hayvanlar, kendilerini **insanların (insanlara)** varlığına uygun kılanlar, hayvan gelişimi tarihindeki başarı hikâyeleridir.
- 3 Bunun bir tartışma yaratması kesindir **çünkü (hâlbuki)** hayvanların, **insanlarla** aynı haklara sahip olması gerektiğini ileri süren hayvan hakları hareketinin asıl iddiasını yadsımaktadır. İnsanlar, artan bir şekilde acımasız yöntemler **kullanarak (kullanmak için)** kendi bencilce amaçları için hayvanları sadece kullanmışlardır. Evcilleştirmenin aslında hayvanların hayatta **kalmasına** ve gelişmesine yardımcı olduğu fikri devrim niteliğindedir ve muhtemelen hayvan hakları savunucularını daha da kızdıracaktır. **Ama (-e rağmen)** bunu destekleyecek kanıt bulunmaktadır.
- 4 Ama gönüllülük **temelinde** insanlarla yaşamayı kabul ederek evcilleşme sürecindeki ilk adımı atanlar hayvanlarsa onlar bundan ne çıkar sağladılar? Biyologlar, **bütün hayvanlardaki (hayvanların**

ikisindeki) itici gücün, kendilerinin ve gelecek nesillerinin hayatta kalmasını garantileme arzusu olduğunu iddia etmektedir ve bu doğruysa o zaman, evcilleştirme **olmasa (olmasa olmasa)** vahşi ineklerin ve vahşi atların **soyu tükenecekti (soyu tükenmiş olacak)**.

OKUMA PARÇASI 70

Kral Arthur ve Yuvarlak Masa Şövalyeleri

- 1 İngiltere'deki birçok bölge, Kral Arthur ve Yuvarlak Masa Şövalyeleri'yle bağlantıları olduğunu iddia etmektedir ve **hiçbiri (ikisi de)** bu şerefi paylaşmak istemez. **Dahası (Ama)** günümüzde modern arkeolojinin bütün ileri teknoloji cihazlarıyla bile bu tür bir kralın gerçekten var **olup olmadığını (olmazsa)** ve **kendisinin (kendisinden)** ve **adamlarının (adamlarından)** büyüleyici hikâyesinin düzmece olup olmadığını bilmek imkânsızdır. Benzer şekilde, birçok insan, kralın ve şövalyelerinin etrafında **toplandığı** Yuvarlak Masa'nın gerçekten yuvarlak bir masa olup olmadığını merak etmektedir.
- 2 Aslında, Arthur'un Yuvarlak Masası, Winchester yakınlarındadır. Kudretli kralın muhafızları tarafından yapılan önceki betimlemelerin **doğruluğuna güvenen (betimlemeleri yürüten)** Fransız şair Wace tarafından 1155'te ilk defa **tasvir** edilmiştir (**tasvir etmiştir**). Temsil ettiği şeyler zamanla **gelişti**; 12. yüzyıl geldiğinde, Arthur'un hükümdarlığıyla ilişkili olan şövalye nişanını temsil ediyordu. Günümüzde hasarsız kalan Winchester Kalesi'nin tek kısmı olan Büyük Salon'un içerisinde **korunmaktadır (korur)**.
- 3 Tabi ki Kral Arthur'a yapılan **birçok (much – sayılamayanlarda çok)** tarihi gönderme vardır. Sakson işgalcilere karşı İngiltere'nin savunmasına liderlik eden 6. yüzyıldaki İngiliz lider olarak bilinir. Arthur, 9. yüzyıl geldiğinde savaşçı kral olarak çoktan bir halk kahramanı haline gelmişti. Ama bilgilerin **hiçbiri (hepsi)** çok güvenilir değildir. Kesin olan **şey (olması)** onunla özdeşleştirilen şeref fikri, Karanlık Çağ **olarak (için)** bilinen İngiliz tarihindeki bu dönemde çok da popüler değildi.
- 4 Yuvarlak Masanın **(için)** önemi, hiç kimse, kudretli Kral Arthur bile, bu tür bir masanın başına oturamazdı.

İsminden de anlaşılacağı **gibi (ileri sürdüğü için)** bu masanın başı yoktur; bu da orada oturan herkesin eşit statüye sahip olduğuna işaret eder. Yuvarlak bir masa, eşitlik kavramını simgelerdi. Efsane, Kral Arthur'un rütbeye **ilişkin (aşırı)** şövalyeleri arasındaki anlaşmazlığı **çözsün diye (in order to resolve=çözmek için)** yapılmasını emrettiğini anlatır. Yuvarlak Masa, bu yüzden Yuvarlak Masa şövalyelerinin hepsinin eşit **olduğunu (olduğu şeyi)** temin etmek için yapıldı.

OKUMA PARÇASI 71

Bollywood ve Hollywood

1 Bollywood ve Hollywood, uluslararası olarak tanınmış iki film endüstrisidir. Hollywood, esasen dünya çapında filmlerin **dağıtımını yapan (dağıtım yapılmış)** bütün Amerikan film endüstrisidir. 1900lerin başında film stüdyolarının merkezi haline **gelen** California'daki bir bölgeden adını almaktadır. 2. Dünya Savaşı'ndan önce **kurulmuştur (kuruldu)** ve dünyanın önde gelen ve etkili film endüstrisi olduğu düşünülür. **Hem** Hollywood filmleri **hem de** yıldızları (**her Hollywood filmleri ve yıldızları**) dünya çapında bir sürü insan tarafından tanınmaktadır. Hollywood filmleri, büyük **ölçekte (için)** yapılır. Genellikle kan, şiddet ve **diğer** tartışmalı unsurlar içerirler. Kazanç **açısından (esnasında)** Hollywood satışlara hükmeder. Bu endüstri, asıl filmden gelen kazançla **birlikte** özel satış hakkı **kullanarak (kullanmayla)** daha fazla para kazanır. Film genellikle televizyon ve dergi ağları **gibi (-miş gibi)** çeşitli diğer iletişim araçlarıyla bağlantılıdır. Dünya sineması açısından Hollywood, **bütün (her)** film kazançlarının hemen hemen yüzde 75'ini alır.

2 **Öte yandan (Dahası)** Bollywood, Hindistan film endüstrisinin bir parçasıdır. "Bollywood" terimi, 1970lerde Hindistan sineması Hollywood'u gölgede bıraktığında bulundu ve popülerleşti. Bu isim, Bombay ve Hollywood sözcüklerinin (**sözcüklerinden**) bir kombinasyonudur. Bollywood tarafından **yapılan (yapan)** filmler genellikle aile temalıdır ve insan duyarlılığına (**duyarlılığıyla**) hitap eder. Bu filmlerdeki egemen konular, geniş oyuncu kadrosu ve birçok şarkı ve dans sekansı olan müzikallerdir. Bollywood filmlerine yapılan önemli bir eleştiri de tahmin edilebilir ve tekrar eden bir konusu olmasıdır. **Ek olarak (Ama)** konular, yaratıcılıktan yoksundur ve bir çeşit kaçış eğlencesidir. Başka bir eleştiri de Bollywood'un Hollywood filmlerinden konuları almasıdır. Hollywood **gibi (aksine)**, Bollywood da kendi filmlerini üretir ve uluslararası olarak dağıtımını yapar ama Hollywood'la

aynı ilgiyi görmez. Bollywood endüstrisi, Hollywood'dan daha çok film üretir ama **üretime (üretimde)** daha az para harcar. Bir filmin başarısı veya kazancı, filmin ortaya çıkardığı sinema gelirlerine ve müzik videolarına (**için**) bağlıdır.

AKIN DİL EĞİTİM

AKIN DİL EĞİTİM

OKUMA PARÇASI 72

Tüplü Dalış

- 1 Tüplü dalış, bir tür sualtı dalışıdır. Dalgıçlar, *scuba* (oksijen tüplü dalma aygıtı) diye adlandırılan bağımsız bir sualtı nefes alma cihazı kullanmaktadırlar. İnsanlar, su altında görmeye ve nefes almaya tasarlanmadıkları için (tasarlanmamalarına rağmen) tüplü dalış çok önemli bazı araç gereçler gerektirmektedir. Tüplü dalış yapanlar, bir regülatör yardımıyla nefes alırlar. Ahtapot diye anlandırılan başka bir (diğeri) regülatör daha vardır. Acil durumlarda (açısından) kullanılır. Dalgıçlar ayrıca tankta ne kadar hava kaldığını gösteren bir basınçölçer takarlar. Lisanslı bir dalgıç olmak bir dizi ders almayı gerektirir. Yeni dalgıçların dalma güvenliğini öğrenmesi gerekir (öğrenebilir). Dahası (Ama) ilk önce kapalı bir su alanında dalma becerilerinin pratiğini yapmalıdırlar.
- 2 Tüplü dalış, ilk defa 1940ların başında Jacques Cousteau tarafından *Aqualung*'ın geliştirilmesiyle mümkün hale geldi (gelmektedir). Cousteau ve sualtı keşif yöntemleri hakkında popüler dergilerdeki yazılar, tüplü dalışa (dalışla) dikkat çekti. Ekipmanların yüksek maliyeti yüzünden (-dığı için) yıllar sonrasına kadar dalış, yaygın olarak yapılan bir spor olamadı (olamaz).
- 3 Dalış yaparken göz önüne alınması gereken birçok güvenlik konusu vardır. Örneğin, suda daha derine inerken dalgıcın kulaklarındaki basıncı dengeleme konusunda dikkatli olması gerekir. Bu, burnu tutarak ve nazikçe üfleterek (tutmak ve üfleme için) yapılır. Aksi takdirde (Bu yüzden) aşırı basınç, orta kulak ve sinüslere zarar verebilir. Vurgun, dalgıçlar için ciddi bir endişedir. Bir dalgıç ne kadar derine inerse su, ciğerlerinin içindeki havanın hacmine o kadar basınç yapar. Ve bir dalış ne kadar derine olursa dalgıcın kanına o kadar çok nitrojen gazı girer. Güvenlik sebepleriyle (sebeplerinde) dalgıcın, güvenli nitrojen emilimini aşmamak (azaltmamak) için derinliğine bağlı olarak dalışının uzunluğunu ölçmesi gerekir.

Dalgıçlar, yüzeye çıktıklarında nefes almaya devam etmelidir ve etraflarındaki hava baloncuklarından daha hızlı yükselmemelidir. Çok derin dalışlar için belirli seviyelerde (seviyelerden) durmalı ve basıncı azaltmalıdırlar. Böylece (-e rağmen) dalgıcın ciğerlerindeki yüksek basınçlı havanın genleşmeden (genleşeceğiinden) önce vücuttan çıkacak vakti olur.

OKUMA PARÇASI 73

- 1 Son zamanlarda yapılan araştırmalar, **bütün (her)** dillerin ortak bir atası olduğunu ortaya çıkarmıştır. Bazı bilim insanları, İngilizce**den (arasında)** Mandarin Çinesine 504 modern dili incelemiş ve dünya üzerindeki **her (bütün)** dilin, tarih öncesi zamanlarda Afrika'da insanların konuştuğu bir lehçeden geldiğini keşfetmişlerdir. Araştırmacılara (**araştırmacılarla**) göre yaklaşık 100.000 yıl önce ilk defa konuşmaya başladılar ve bu, dünyadaki ilk dildi. **Ama (Bu yüzden)** artık konuşulmuyor. İlk insanlar daha sonra Afrika'dan ayrıldı ve yol **boyunca (altında)** değişen dillerini de yanlarına alarak Avrupa, Asya ve Amerika boyunca hareket ettiler.
- 2 **Çoğu (her bir)** bilim insanı, ilk insanların Afrika'dan geldiği konusunda hemfikir **ama (bu yüzden)** bazıları, dillerin dünyanın farklı bölgelerinde farklı zamanlarda geliştiğine ve aralarında bağlantı olmadığına inanmaktadırlar. **Bu yüzden (-e rağmen)** bu araştırma, durumun böyle olmadığını iddia ettiği için önemlidir. Bütün dillerin, aynı **yerden** – Afrika'da bir yer – **gelmesi gerektiğini (sonuçlanması gerektiğini)** ileri sürmektedir. Bilim insanları, **dünya çapında (dünyanın üstünde)** çeşitli dillerde **kaç tane (ne zaman)** farklı ses olduğuna bakarak bu keşfi yaptılar. Dillerin sahip olduğu ses sayılarının farklı kıtalarda farklı olduğunu keşfettiler. Daha sonra, bunları Afrika'dakilerle karşılaştırdılar ve konuşulan bir dil Afrika'dan uzaksa, çok sese sahip olmadığını keşfettiler. **Öte yandan (-e rağmen)** eğer bir dil Afrika'ya yakınsa, çok sese sahipti. **Örneğin (Sonuç olarak)** Tanzania'da konuşulan bir dil olan Hadza'nın 69 sesi var; İngilizce yaklaşık 45 sese sahip ve Mandarin Çinesinde 32 ses var.
- 3 Yani, binlerce yıl önce insanlar Afrika'dan (**Afrika'da**) **uzaklaştıkça (uzaklaşana kadar)** dillerinde daha az

ses kullanmış gibi gözükmektedirler. Bu yüzden ilk dil Afrikancaymış gibi gözükmektedir! İlginç şekilde, kimi Afrika dillerinde **birçok (çok miktar)** ses vardır. Örneğin, bir Güney Afrika dili olan Xu'nun 141 sesi vardır. Afrika'dan çok uzakta olan bazı dillerde birçok ses **varken (olduğu için)** bir Avustralya dili olan Bandjalang'da sadece 16 ses vardır.

OKUMA PARÇASI 74

Medeniyet ve Tarih

- 1 Tarih kitaplarında en çok ve en mükemmel şekilde karşımıza çıkan insanların büyük bir çoğunluğu, büyük fatihler ve askerlerdir **halbuki (bunun yanı sıra)** medeniyetin gelişmesine gerçekten yardımcı olmuş olan insanlardan neredeyse **hiç (ayrıca)** bahsedilmez. Örneğin, ilk kırık bacağı kimin tedavi ettiğini veya bir yılın uzunluğunu kimin hesapladığını veya ilk mahsulleri kimin yetiştirdiğini bilmiyoruz **ama (ek olarak)** katiller ve yakıp yıkanlar hakkındaki her şeyi biliyoruz. Mükemmel insanlar **olabilirler (olurlardı)** ama kesinlikle en medeni insanlar olmadıklarının altını çizmemiz gerekir. Savaşmanın, bütün yaşayan canlıların doğasının bir parçası **olduğu (olduğu şey)** doğrudur ama aynısını savaşlarda savaşmak için söyleyebilir miyiz? Hayvanlar savaşır; barbarlar **da**; bu yüzden bir hayvanın ya da barbarın olduğu gibi savaşmada iyi olmak iyidir ama medeni olmak değildir. İnsanlar, tartışmaları çözmek için savaşır. Savaşmak öldürmek demektir ve medeni insanlar, tartışmalarını çözenin hangi tarafın daha fazla insan öldürebileceğini görmekten ve daha sonra da en çok öldüren tarafın kazandığını **söylemekten başka (söylemek açısından)** bir yolunu bulabilmelidir.
- 2 **Genel olarak** insanlığın hikayesi böyledir. Ama çok fazla şey beklememeliyiz. **Ne de olsa (-diğinde bile)** insanlık yarışı daha yeni başladı. Evrim çerçevesinden bakıldığında insanoğlu, sadece birkaç aylık bebektir. Dünyada yaşayan canlıların bütün geçmişi yüz yıl olarak **hesapladığımızı (hesapladığımız şey)** düşünelim; o zaman insanlığın bütün geçmişi bir ay civarında çıkar ve o ay **boyunca (-ken)** medeniyetler yedi-sekiz saat boyunca var olmuştur. İnsanoğlunun medeni geçmişi yaklaşık yedi-sekiz saat civarında alırsak geleceğini tahmin **edebiliriz (edebilirdik)**, yani şimdi ile güneşin dünya üzerindeki hayatı devam **ettiremeyecek** kadar soğuması arasındaki bütün süreç yüz bin yıl civarındadır. **Dolayısıyla (Dahası)** insanoğlu medeni yaşamının henüz başındadır.

OKUMA PARÇASI 75

Mutluluk

- 1 Antik Yunan ve Romalılardan (**Romalılarda**) günümüzdeki yazar ve profesörlere kadar mutlulukla ilgili tartışma devam etmektedir. Birini mutlu hissettiren şey nedir? Yunan filozof Aristotle, bir keresinde bir insanın mutluluğunun **zekasını (zekasından)** kullanmasından geldiğini söylemişti. Kuran ve İncil gibi dini kitaplar, inancı bir tür mutluluk olarak ele alırlar. İngiliz bilim insanı Charles Darwin, bütün türlerin mutluluktan keyif alacak biçimde **şekillendiğine (şekil verdiği)** inanırdı. Tarih boyunca insanların mutluluk hakkında farklı fikirleri **olmuş olabilir (olmak zorunda kaldı)**. Günümüzde ise **ama (-e rağmen)** birçok insan hala anlamını bulmaya çalışmaktadır.
- 2 Ama mutluluk gibi bir şeyi nasıl araştırırsınız? Dünya Mutluluk Veritabanı ile başlayabilirsiniz. Bu bilgi kümesi, mutluluğun **nasıl (ne)** tanımlanacağını ve ölçüleceğini içermektedir. **Bazı (Her)** bulgular, şaşırtıcı değildir. **Örneğin (Yine de)** veritabanı, evli insanların bekar olanlardan daha mutlu olduğunu ileri sürmektedir. **Diğer (Başka bir)** insanlarla birlikte olmaktan keyif alan insanlar, asosyal insanlardan daha mutludur. **Ama (Bunun yanı sıra)** diğer bulgular, daha şaşırtıcıdır: Çocuklu insanlar, eşit derecede çocuksuz çiftler **kadar (insanlardan)** mutludur. Ve daha zengin insanlar, fakir insanlardan sadece **biraz (çok)** daha mutludur. Dahası, son derece demokratik ve refah içerisindeki ülkelerde **yaşayan (yaşanılan)** insanlar, yaşamayanlardan daha mutludur. Bu veritabanı ayrıca mutluluk üzerine çalışma yapmanın **artık** sadece teorileri ve fikirleri içermediğini göstermektedir. Ekonomistler, psikiyatristler ve doktorlar, gerçek bilgi setlerini **inceleyerek (ile)** mutluluğu anlamının yollarını buluyorlar.

3 Mutluluğun fiziksel özellikleri **üzerine (içinde)** artan miktarda tıbbi araştırma da bulunmaktadır. Doktorlar artık MRI denilen bir yöntemi **kullanarak (kullanılarak)** bir insanın beynindeki mutluluğa bakabiliyorlar. Örneğin bir MRI, mutluluğa dair resimler gösterildiğinde insan beyininin bir bölgesinin nasıl uyarıldığını gösterebilir. Beynin farklı bir bölgesi ise kişi, kötü konuların resimlerini gördüğünde aktif hale gelir. Bu araştırma, depresyon ve diğer zihinsel **problemlere (arasında)** daha iyi bir kavrayışa yol açabilir.

OKUMA PARÇASI 76

Titanik

- 1 İlk seyahatinde Titanik'in batması, yüz yıldan fazla bir süredir bütün dünyada insanları **büyülemektedir (büyüledi)**. Birçok araştırma çalışmasının, kitabın, filmin ve bu gibi şeylerin konusu olmuştur. Ürünün türünden **bağımsız olarak (ziyade)** bunların hepsi, bu korkunç felaketin farklı bir yönüyle alakalı olduğu için milyonlarca insan, gözyaşlarına boğulmuştur. Gizem ve spekülasyonla **çevrili (etrafını sarmış)** bir hikayedir. İşte bazı olası senaryolar:
- 2 Hükümsüz yönetmeliklerin **yanı sıra (yönetmeliklere karşın)** bir geminin taşıyabileceği filika sayısını **kontrol eden (kontrol edilmiş)** yönetmelikler, yetersizdi. Bu yönetmelikler **uyarınca (yönetmeliklerin eşliğinde)** Titanik'in sadece 16 filikası olması gerekiyordu. Titanik'in bütün yolculara yetecek kadar filikası **olsaydı (olmasaydı)** 14 Nisan 1912'de kimse ölmezdi.
- 3 Californian isimli küçük bir gemi, felaket esnasında Titanik'ten sadece 20 kilometre uzaktaydı. Buzdağları **yüzünden (buzdağlarına rağmen)** gece durmak zorunda kaldı. O kadar yakındı ki iki gemi birbirinin ışıklarını görebiliyordu. Telsiz operatörü, radyonun yanından ayrılmıştı ve **bu yüzden (çünkü)** imdat çağrısını duymadı. Daha sonra denizciler, gökyüzünde Titanik'in acil durum işaret fişeklerini gördüler ve kaptanı uyandırdılar ama önemli bir şey olmadığını düşündüğü **için (bu yüzden)** hiçbir şey yapmadı. Californian, Titanik'in battığını fark etmiş olsaydı herkesi kurtarabilirdi. Californian'ın kaptanı daha sonra Titanik'e yardım etmeye gitmediği **için (ile)** suçlandı ve itibarı yerle bir oldu
- 4 Bölgedeki diğer gemilerden buzdağı uyarıları almış olmasına **rağmen (oldukları için)** Titanik, azami hızda gidiyordu. Diğer kaptanlar **gibi** Titanik'in kaptanı, olabildiğince çabuk bir şekilde Atlantik'i

geçmesi için büyük bir ticari baskı altındaydı. Kaptan Smith'e **bir başka (diğer)** eleştirisi de çarpışma esnasında köprüde olmamasıydı. Belki de orada olsaydı felaketten **kaçınmak (korumak)** için bir plan yapacak zamanı olurdu. **Hem (hepsi)** Kaptan Smith **hem de** geminin tasarımcısı Thomas Andrews boğuldu.

OKUMA PARÇASI 77

Kağıt Üretimi için Yeni Bir Umud

- 1 Her saniye, dünyanın yağmur ormanlarının yaklaşık bir hektarı **yok ediliyor (yok ediyor)**. Bir yılda bu, 31 milyon hektar eder. Bu endişe verici yıkım oranının çevre **için (ile)** ciddi sonuçları bulunmaktadır. Bilim insanları, 137 bitki ve hayvan türünün ağaç kesme **yüzünden (kesmeye rağmen)** her gün ortadan kaybolduğunu tahmin ediyorlar. Ağaç kesme, lakin, hükümet iş, kar, hükümet için vergi ve tüketiciler için **her türlü** uygun fiyatlı ürünler sağlarlar, bu yüzden Kanada hükümeti, bunu kısıtlama veya kontrol etme konusunda gönülsüzdür.
- 2 Kanada'nın ormancılık üretiminin **çoğu**, kağıt hamuru ve kağıt yapmaya gider. Bu kağıt ürünleri **başka** bir şekilde **üretilebilse (üretilemeyeceği)** Kanada ormanları korunabilirdi. Son zamanlarda, kağıt üretiminin muhtemel bir alternatifi de çevreciler tarafından **ileri sürülmüştür (sürülecektir)**: kenevir denilen bir bitki. Kenevir, binlerce yıldır ekilmektedir. Yüzyıllar boyunca, yelken açan gemilerde **kullanılan (kullanan)** ip ve kabloları yapmak için kullanıldığı **için (kullanılmasına rağmen)** birçok ülkenin ekonomisi için gerekliydi. Sömürgeci genişleme ve dünya çapında bir ticaret ağının kurulması, kenevir olmadan mümkün **olmazdı (olmamalıydı)**. Günümüzde, bilim insanları, ekiminin kağıt ve kağıt hamuru üretimi için geri getirilmesi gerektiğini öne sürüyorlar. Bunu destekleyenlere göre, ağaçlardan **ziyade (ağaçlar açısından)** kenevir kullanarak karadan dört kat daha fazla kağıt üretilebiliyor ve ayrıca kenevirin **büyük çapta** ekimi, Kanada ormanları üzerindeki baskıyı azaltabiliyor.
- 3 **Ama (Bu yüzden)** kenevir, esrarın üretildiği bitki ile ilgili olduğu için birçok ülkede yasa dışıdır. 1930'ların sonlarında uyuşturucu olan esrarı yasaklayan bir hareket, yalnızca uyuşturucuyu üretmek için kullanılan bitkinin değil, aynı zamanda ticari lif üreten kenevir

bitkisinin de yetiştiriciliğinin sonunda yasaklanmasına **yol açtı (yasaklanmasından kaynaklı)**. Günümüzde, bazı insanlar yasadışı **olmaması gerektiğine (olmayabileceğine)** inanmaktadır. Esrarın tehlikeli olmadığını veya bağımlılık yapmadığını savunuyorlar. Ayrıca, esrarın alkol veya tütünden **daha az (daha çok)** toksik olduğuna dikkat çekiyorlar. Bu hareketten **bağımsız olarak (bir sonucu olarak)**, 1997 yılında, Kanada kenevir çiftçiliğini yasallaştırdı.

OKUMA PARÇASI 78

Eskimolar

- 1 Eskimo halkı çok ilginç bir yaşam tarzına sahip. Grubun geçimini sağlama **yeteneğine** saygı duyulan bir liderin önderliğinde küçük gruplar halinde yaşarlar. Yalnızca en kişisel mal, özel mülk olarak kabul edilir ve işbirliği çok önemlidir. Örneğin, şu anda **kullanmadıkları (kullanmadıkları zaman)** herhangi bir ekipman, ihtiyacı olan bir komşuya gitmelidir. Geçmişte, cinsiyetler arasında işbölümü katıydı. Kadınlar evlerle ilgilenirken (**ilgilenmelerine rağmen**) erkekler avlanırdı. Ancak günümüzde kadınlar, erkekler **kadar** avcılıkta yer almaktadır. Eskimolar çeşitli ev türleri kullanırlar. Bazı Eskimo grupları arasında igloo **olarak (için)** bilinen kar kulübesi, kış evi olarak kullanılmaktadır.
- 2 Yemek alışkanlıklarına **gelince (-e rağmen)**, Eskimolar çok çeşitli yiyecekler yerler. Balıkları, fokları, balinaları ve diğer deniz memelilerini tüketirler. Et, yağ ve balık, beslenme şekillerinin büyük bir bölümünü **oluşturur (havalanır)**. Az **buldukları için (bulunmalarına rağmen)** sebzeler nadiren tüketilir. Balıkçılığa ve avlanmaya bağlı oldukları için hiçbir yiyecek israfı yapmazlar. Bazen meyveleri, kökleri, sapları ve **diğer (bir başka)** bazı bitki kısımlarını yerler.
- 3 Eğitimleri aile ve toplum çevresi içerisinde gerçekleşir. Ebeveynlerine ve toplumdaki diğer **yetişkinlere (yetişkinlerde)** sürekli maruz kalarak çocuklar başarılı bir şekilde yaşamak için ihtiyaç duydukları her şeyi öğrenirler. Eski Eskimoların yazılı bir dili yoktu, bu yüzden beceriler ve bilgiler sözlü olarak **nesilden nesile geçiyordu (sebepe oldu)**. Başarılı bir avdan sonra, örneğin, detaylar toplulukla paylaşıldı. Çocuklar, özellikle erkekler, avcı raporlarını dinlerdi ve onlardan öğrenirdi. Avcılar onlara öğretmen **gibiymiş (olaraktı)**. Hayvanı **gördükleri** yeri ayrıntılı olarak tarif ederlerdi ve hayvanın davranışını ve bu davranışa **nasıl (şey)** tepki verdiklerini anlatırlardı. Avcıların hikayelerini dinlemenin **yanı sıra**, çocuklar hayvanların davranışlarını da gözlemlerlerdi. Modern

toplumun gürültülü çocuklarının **aksine (adına)** sessiz olmak Eskimo çocuklarına avlanma zorunluluğu olduğu için öğretilen bir şeydir. **Dahası (Aksine)** manzarayı ezberlemeyi öğreniyorlar ve böylece bölgeyi bir yetişkin gibi tanıyorlar.

AKIN DİL EĞİTİM

AKIN DİL EĞİTİM

OKUMA PARÇASI 79

Mutluluğun Geldiği Yer

- 1 Birçoğumuz maddi başarı için o kadar çok çaba sarf ediyoruz ki zenginlik ve mutluluk arasında net bir ilişki olduğunu düşünemezsiniz. Medya ve hükümetlerimiz, ekonomik büyümeyi artırmak için kazanmaya ve harcamaya devam etmemize ihtiyaç **duydıkları için (duymalarına rağmen)** buna inanmamızı teşvik ediyorlar.
- 2 Sonuç olarak, birçok insanın zenginlik ve refah arasında doğrudan bir ilişki **olmadığını (olup olmadığını)** öğrenmesi şok edicidir. Temel maddi ihtiyaçlarımız karşılandıktan sonra (yani, düzenli yemek, yeterli barınak ve finansal güvenlik), zenginliğin refah üzerinde sadece çok az bir etkisi vardır. **Örneğin (Aksi takdirde)** çalışmalar, genel olarak piyango kazananlarının öncekinden çok daha mutlu olmadığını ve milyarderler gibi aşırı zengin insanların bile diğerlerinden önemli ölçüde daha mutlu olmadığını göstermiştir. Çalışmalar, maddi zenginliklerinin çok daha yüksek **olmasına rağmen (olduğu için)** Amerikan ve İngiliz halkının 50 yıl öncekinden daha az memnun olduklarını göstermiştir. Uluslararası düzeyde, kısmen insanların temel maddi ihtiyaçlarının karşılanmadığı, dünyada birçok ülke olduğu için zenginlik ve refah arasında bir tür ilişki olduğu görülüyor. Fakat bu korelasyon, doğrudan bir korelasyon değil çünkü daha zengin ülkeler, daha az baskı ve daha fazla özgürlükle, politik olarak daha istikrarlı, barışçıl ve demokratiktir – bunların hepsi de refah açısından önemli faktörlerdir.
- 3 Bununla birlikte, materyalist olmama ve refah arasında bir ilişki olduğu görülüyor. Zenginlik ve maddi mallara sahip olmak mutluluğa yol **açmazken (açtığı için)** bu şeyleri vermek aslında buna yol açar. Cömertlik, mutluluk ile güçlü bir şekilde ilişkilendirilmektedir. Örneğin, gönüllülük yapan insanların üzerine yapılan son araştırmalar, daha iyi psikolojik ve zihinsel sağlığa sahip olduklarını ve

yaşam sürelerinin arttığını **göstermiştir (göstermişti)**. Gönüllülüğün faydalarının, egzersiz yapmaktan ya da dini törenlere katılmaktan – hatta sigarayı bırakmaktan bile daha fazla – olduğu bulunmuştur.

- 4 Eğer gerçekten mutluluğunuzu arttırmak istiyorsanız – ve temel maddi ihtiyaçlarınız **karşılandığı sürece (karşılanıp karşılanmasa da)** – banka hesabınızda para biriktirmeye çalışmayın ve kendinize gerçekten ihtiyaç duymadığınız maddi eşyalara almayın. Daha cömert ve özgeçil olun; İhtiyacı olan insanlara vereceğiniz para miktarını artırın, gönüllü olmak için daha fazla zaman ayırın veya diğer insanlara yardım etmek veya etrafınızdaki **herkese (hiç kimseye)** daha nazik davranmak için daha fazla zaman harcayın.

OKUMA PARÇASI 80

Yapay Zeka Ne Kadar Güvenli Olabilir?

- 1 Yapay Zeka (AI) üzerine olan çoğu Hollywood filmi, makinelerin bize hükmedip ya da tahrip edecekleri **kadar** zeki oldukları korkunç bir geleceği gösteriyor. Ve Stephen Hawking ve Elon Musk **gibi (Musk'tan ziyade)** bu alandaki etkili isimler dikkatli olunması için çağırıda bulundular. Peki bu bilgisayarların fethini kaçınılmaz kılıyor mu? Bu kadar ateşli bir konuda, mantıklı olanı, **endişelenilemeyecek** kadar ihtimal dışı olandan ayırmaya çalışmak önemlidir. İlk olarak zaten AI ile yaşıyoruz. Google aramalarınızın veya Amazon'a göz atmanızın arkasındaki hesaplamalar yalnızca arka planda kalmıyor; yazılım sürekli daha hızlı ve daha kullanışlı bir şekilde **nasıl (hangisi)** yanıt vereceğini öğreniyor. Bu olağanüstüdür ancak "dar" veya "zayıf" AI olarak tanımlanmaktadır **çünkü (-e rağmen)** yalnızca insan mucitleri tarafından oluşturulan kurallar dahilinde çalışabilir – bu da çok önemli bir sınırlamadır. Buna karşılık, henüz mevcut **olmayan** "genel" veya "güçlü" AI, yalnızca "düşünmek" için değil, aynı zamanda doğaçlama yapmak için orijinal insan niyetlerinin ötesine geçen şeyleri yapmak için daha iddialı bir yetenek anlamına gelir.
- 2 İnsan beyninin nasıl çalıştığını taklit etmek gibi o noktaya ulaşma konusunda büyük engeller var. Gerçeklik kontrolü için, dünyanın en yetenekli robotlarının bazılarının üstünde **çalışan (çalışılan)** NASA mühendislerini ziyaret ettik. Orada çalışan insanlar bir gün bir robot ordusu fikrine güldüler – Proje lideri Brett Kennedy, "Akıllı makineler hakkında endişelenmiyorum" dedi. "Öngörülebilir gelecek için endişelenmiyorum, **ne de** bir robotu (**bir robotu da**) insan kadar zeki görmeyi umuyorum. Herhangi bir şey yapan bir robot yapmanın bizim için ne kadar zor olduğunu birebir biliyorum" dedi. AI için endişelenen herkes için bu güven verici olacaktır.
- 3 Ancak teknolojinin gelecek hızını tahmin etmek imkansızdır. Kilit ve en önemli dönüm noktasına – insan-makine eşitliği – Yapay Genel Zeka denir ve akademisyenler bunun ne zaman gelebileceğini ve bunun **ne (neden)** anlama geleceğini değerlendirmeye çalışmaktadır. Bunlardan birisi, son

kitabında, bilgisayarların 2050 kadar yakın bir sürede insan seviyesindeki zekaya ulaşma şansının %50 olduğunu söyleyen Profesör Nick Bostrom. Aynı çalışma, 2075 yılına kadar %90 makine-insan eşitliği şansı olduğunu belirtmektedir. Profesör Bostrom – iklim değişikliğini, enerjiyi ve yeni ilaçları ele almaya yardımcı olabileceği için – kendini AI'nın destekçisi olarak nitelendiriyor ama aynı zamanda tehlikelerini fark etmeksizin patlamamış bir bombayı eline alan meraklı bir çocuk gibi davranan insanlığın çarpıcı bir görüntüsü ortaya koyuyor. "Belki de onlarca yıl uzakta, ama biz de bu çocuk kadar olgunlaşmamış ve safız. Yarattığımız bu şeyin gücünün gerçekten farkında değiliz."

- 4 Profesör Bostrom şu anda bu sorunları araştırmak için Elon Musk'tan fon alıyor ve amaç, güvenliğe yönelik ortak bir yaklaşım geliştirmektir. Teknolojinin **durdurulamayacağı** bir senaryo hayal edebiliriz, ancak en korkutucu senaryolardan – robot yok edicilerden – bir şekilde kaçınılıyoruz çünkü doğru adımlar önceden **atılıyor (atılıyor)**. Yine de daha sessiz, daha az belirgin başka bir ele geçirme şekli hala mümkün olabilir. En son kitabında Profesör Jerry Kaplan, "Bu sistemlere bizi bir yerden bir yere götürmesi, bizi potansiyel arkadaşlarla tanıştırmayı, haberlerimizi kişiselleştirmesi, mülkümüzü koruması, çevremizi kontrol etmesi, çocuklarımıza ve yaşlılarımıza özen göstermesi, yiyeceklerimizi yetiştirip hazırlayıp bize sunması için güvenmeyi öğrendikçe olayın bütünü görmemiz zorlaşacak." diyor. Sonuçta, hiç şüphesiz, risk var. Mesele, doğru önlemlerin **alınıp alınamayacağı** ve yeterince kısa sürede **olup olmayacağı (alınacağı...olacağı)**.

OKUMA PARÇASI 81

Fazladan Bir Yıl Daha Yaşamak için Ne Kadar Öderdiniz?

- 1 Hepimiz ölümlü önlemeye çalışıyoruz – ama hangi maliyete ulaştıkça bu gereğinden fazla pahalı hale gelir? İnsan hayatı çok değerlidir; bir fiyat biçmek kaba geliyor. **Yine de (Ek olarak)** bu, sağlık hizmetlerinin dünyanın her yerinde kaçınılmaz olarak vermeleri gereken korkunç bir karardır. Hasta ve ölmekte olan insanlara harcaacakları paraları sınırlıdır ve **ne zaman** yeni bir ilaç piyasaya **sürülse (sürülmesine rağmen)** bir seçim yapmak zorundalar: kazanılan birkaç ay veya yıl, mal olduğu paraya değecek mi?
- 2 İçgüdülerimiz bariz olabilir: Sevdiğimiz insanlara daha fazla zaman kazandırmak için elimizden geleni yapmalıyız. Son zamanlarda, bir tıp ahlakçısı olan Dominic Wilkinson, bu varsayımları sorgulayan düşündürücü bir makale yazdı ve hepimizden daha uzun bir ömür için **ne kadar para (ne zaman)** ödemeye gönüllü olduğumuzu düşünmemizi istedi. Şu andaki yaşam fiyatını hesaplama yöntemlerimizi daha iyi anlamak için argümanına daha yakından bakmak gerekir. Şu anda, ölümcül hastalıklar için olan ilaçlar genellikle iki açıdan değerlendirilir – ömrü ne kadar uzattıkları ve hastanın yaşam kalitesi. Bu hesaplamalardan sonra bir sağlık hizmeti bir ilacın maliyete **değip değmeyeceği (değeceği)** konusunda bir fiyat belirlemeye başlayabilir. Örneğin İngiltere'nin önerileri, her bir ek sağlıklı yıl için, yaşam kalitesini hesaba katacak şekilde ayarlandıktan sonra, yaklaşık 20.000 ila 30.000£ (30.000 ila 45.000\$) arasındadır. Bu kaçınılmaz olarak, bazı ilaçların Ulusal Sağlık Hizmeti (NHS) tarafından sıfır çok pahalı oldukları için **reddedildiği (neden reddedildiği)** anlamına gelir: örneğin, meme kanseri ilacı *Kadcycla* 95.000£ bir maliyetle ömrü sadece altı ay kadar uzatır. Bu birkaç ay boyunca yaşam kalitesi sağlıklı bir insanınkine denk **olsa bile (olur olmaz)** yine de limiti büyük ölçüde aşar.
- 3 Bu konunun savunucuları, ilaç şirketlerinin bu tür tedavilerin maliyetlerini düşürmesi gerektiğini ve sağlık hizmetlerinin de ölümcül hastalığa sahip hastalara biraz daha değerli zaman **sağlayacak** ilaçlara daha fazla para yatırmaları gerektiğini

savunuyorlar. Ancak kaçınılmaz fedakarlık, bu paranın – yaşamlarının başlangıcında veya ortasındaki insanların yaşam kalitesini yükseltmek için çok önemli olabilecek önlemler olan – zihinsel sağlık hizmetleri ya da engellilerin yardımları **gibi (örneğin)** diğer bakım alanlarından alınacak olmasıdır.

- 4 Wilkinson, “Ölümcül hastalar için daha pahalı ilaçlar almak **istemek** çok anlaşılabilir olmasına rağmen, bunun genel halkın görüşlerini veya **hastalarının (hastalarınınkini)** yansıttığını sanmıyorum” diyor. “Bu, açıkça doğru ahlaki yaklaşım da değildir.” Nüfus **yaşlandıkça** ve sağlık hizmetleri gittikçe daha da ileri düzeye **ulaştıkça** – ve pahalı hale **geldikçe (gelip gelmediği)** bu sorunlar daha da zorlaşacaktır. Ünlü Amerikalı cerrah Atul Guwande, mevcut yıllarımızın rahatını artırmak **yerine (artırmak yüzünden)** ömrü uzatmanın daha iyi olup olmadığını uzun zamandır sorgulamaktadır. Son birkaç yılını uzatmak için daha yoğun bir tedavi döngüsüne girmek yerine 75 yaşındayken yaşamı uzatan tüm sağlık hizmetlerini reddeceğini bile iddia etti. Çok azımız bu kadar **sert bir karar** almaya karar verebilir, ancak herhangi bir yaşta olan herkes, Dünya'daki zamanlarının değerini ve bundan en iyi şekilde yararlanmak için **ne (yapıp yapmadığımızı)** yaptığımızı göz önünde bulundurabilir.

OKUMA PARÇASI 82

Gönül Neden İsteddiğini İster?

- 1 “Gönül istediğini ister.” Emily Dickinson böyle yazmıştı. Ama neden? Romantiklerin inandığı kadar büyü mü? Bu açıklanamaz mı? Bu tema, bu pop kültür referanslarının ötesinde belirgindir. Ancak bu psikolojidir ve yüzey açıklamasının altındaki “neden”i bilmek istiyoruz. Çoğu insan, çekimi, insanları bir araya **getiren** mistik bir kuvvete atfetmek ister. Ancak bazı bilimsel açıklamalar var.
- 2 Çekimin daha derin, daha psikanalitik yönleri vardır. Mükemmel *Genel Aşk Teorisi* kitabında yazarlar, çocukluğumuzdaki hafıza oluşumunun daha sonra hayatta başkalarını çekici bulmamıza **nasıl (ne zaman)** yol açtığını ele almaktadır. Temel olarak, ilk çocukluk deneyimlerimizden güçlü anılar oluşturuyoruz. Bu bilinçdışı hatıralar, ilgimizi **başkalarına (bir diğerine)** yönlendiriyor. Neden birisine ilgi duyduğumuzu anlayamayabiliriz, ama **yine de (ek olarak)** duyarız. Bu teori, insanlara kendileri için sağlıklı olduğu ortaya çıkan birinin nasıl çekici geldiğini açıklar.
- 3 Çekimin ele almak istediğim bir sonraki yönü, psikanalitik yansıtma fikri. Bir izdüşüm (yansıtma), başka bir kişiye atfedilen içsel bir ideal, düşünce süreci veya durumdur. **Başka bir deyişle (Ancak)**, bireyin, bilinçsiz bir şekilde, ideal eşinin nasıl olmasını istediği ve nasıl olması gerektiği konusunda bir fikri vardır ve bu özellikleri ve nitelikleri başka bir bireye yerleştirir. Daha sonra potansiyel eşlerinin davranışlarını gözlemler ve idealleriyle ilişkilendirirler. Yansıttıklarının farkına varmazlarsa o zaman ruh eşlerini bulduklarına inanırlar. **Bununla birlikte (-e rağmen)**, kişiyi daha iyi tanımaya başladıklarında eşleri beklentilerinin altında kalmaya başlar – beklentilerin **o kadar gerisinde kalır ki** diğerinin ideal kişi olamayacağına karar verir ve genellikle gerçek ruh eşi arayışı tekrar başlar. Bu hayal kırıklığı döngüsü, bir birey yansıtmanın gerçekliğini fark edinceye ve ruh eşini bulma fantezisine teslim olmayana **kadar (-miş gibi)** devam edecektir.
- 4 Daha önce, zıtların birbirini çektiği güç algılanan yönlerden **bahsedilmişti (bahsetti)**. Bunun için telafi denilen psikolojik bir teori var. Telafide, kişi kendisini güvende hissetmediği bir yönü abartır. **Örneğin (Ancak)**, kendilerini çok erkeksi hissetmedikleri zaman büyük kamyonlar alabilirler. Çekim ile ilgili telafi de benzerdir, **ancak (yanı sıra)** zayıflıktan daha çok eş seçimi ile alakalıdır. Carl Jung, insanların tercih ettiği kişilik özelliklerini tanımlamıştır: içe dönük ya da dışa dönük, hisseden

ya da düşünen ve sezen ya da hisseden. Çoğu zaman, insanların kendilerini dengeye getirmelerine yardımcı **olacak** bir eş seçme eğiliminde oldukları iddia edilmektedir. Örneğin, dışa dönük, sosyal insanlar genellikle daha sessiz, daha içine kapanık tiplerle eşleşir. Bu, genellikle çekime ve duygusal bağlanmaya katkıda bulunan telafinin bir fonksiyonu olabilir.

- 5 Birçoklarının görmezden gelmeyi tercih **ettiği** ilişkilerin bir başka yönü de birçoklarının bilinçsizce geçtiği pazarlık sürecidir. Bu dışsal değil, **aksine (böylece)** içsel bir olaydır. Bir ilişkiye giren her kişi, masaya getirdiği özelliklerin farkındadır. Bunlar; çekiciliği, finansal güvenliği, tatlı bir mizacı, zekayı, veren kişi olmayı, özenli olmayı, düşünceli olmayı ve bunun gibi şeyleri içerebilir. Birinin masaya hangi özellikleri getirdiğini **bilen (bilinen)** birey, kıyas götürür bir eş ister. Bu, birinin mutlaka tam olarak kendisi **kadar (daha)** çekici, hoş, finansal olarak güvenli ve bunun gibi birini istediği anlamına gelmez, ancak değer verdiği şeylerle aynı doğrultuda olarak eşit veya biraz daha iyi bir pazarlık istediği anlamına gelir. **Aksi takdirde (Böyle olsa bile)** bu kişinin sonu terk edilmek olabilir.

OKUMA PARÇASI 83

En Büyük Nöromit

- Öğrencilerin görsel, işitsel veya kinestetik öğrenme stilleri konusundaki kişisel tercihlerine bağlı olarak farklı öğrendikleri fikri aslında sadece bir efsanedir. **Aslında (Yanı sıra)**, bilimsel olarak ortaya konan gerçeklerin yanlış anlaşılması, yanlış okunması veya yanlış yorumlanması ile karakterize edilen bir nöromit olarak kabul edilir. Nöromitlerin **diğer (başka bir)** örnekleri, beynimizin sadece %10'unu kullandığımız veya günde altı ila sekiz bardaktan daha az su içmenin beyin **büzülmesine** neden olacağı fikrini içerir. Belki de en popüler ve etkili efsane, bir öğrencinin tercih ettiği öğrenim tarzında **öğretildiğinde (öğretilmedikçe)** en etkili şekilde öğrendiğidir, diye yazmaktadır Bristol Üniversitesi'nde sinirbilim profesörü Paul Jones. **Nitekim (Ancak)**, çalışmalar bu kavrama güçlü bir kültürlerarası inanç göstermiştir. 2012 yılında araştırmacılar, İngiltere ve Hollanda'dan 242 öğretmene çeşitli nöromitlerin bilimsel olarak doğru **olup olmadığını (olduğunu)** sordular. İşitsel, görsel ve kinestetik öğrenme stilleri kavramı en güvenilen efsaneydi: İngiltereli öğretmenlerin %93'ü ve Hollandalı öğretmenlerin %96'sı bunun doğru olduğuna inanıyordu.
- Aralık ayında, Swansea Üniversitesi Tıp Fakültesi'nde profesör olan Philip Newton, bir öğretmenin konu üzerine hızlı bir arama **yaparsa (yapmazsa)** edinebileceği izlenimi anlamalarını sağlamak için araştırma veritabanlarında ve **internette** ücretsiz bulunan "öğrenme stilleri" hakkında makaleler **aradı (aramıştı)**. Çalışmaların, öğrenme stilleri fikrinin bir efsane **olduğunu (hangisi)** gösteren kanıtlarla "gerçekten ilgilenme" de mevcut araştırma makalelerinin %94'ünün öğrenme stillerine dair olumlu bir bakış açısıyla başladığını tespit etti. Makalesinde, "Öğrenme stilleri işe yaramıyor, **ancak (ek olarak)** mevcut araştırma literatürü kullanımını savunan yazılarla dolu. Bu, eğitimi bir araştırma alanı olarak baltalıyor ve muhtemelen öğrenciler üzerinde olumsuz bir etkisi var" diye yazdı.
- Öğrenme stillerine karşı yukarıda belirtilen kanıtlar çok inandırıcı. 2004'te Londra Üniversitesi'nde eğitim profesörü olan Frank Smith, en popüler 13 öğrenme stili modeli üzerinde araştırma **yaptı (yapmaktadır)** ve öğretim tekniklerini çeşitli öğrenme stillerine uyarlamak için yeterli kanıt bulunmadığını buldu. Öğrenme stilleri kavramının "anaokulundan mezuniyete kadar olan" baskınlığına ve öğretmenler için pek çok rehber kitaba adanmış "gelişen bir endüstriye" **rağmen (ek olarak)** Smith, bu kavram için kesin ve yeterli kanıt bulunmadığını tespit etti.

- Jones, konuyla ilgili makalesinde, bu sahte inancın sahtekarlığın bir sonucu olmadığını, **aksine (bu yüzden)** "gerçek bilimsel gerçeklerin bir örnek yorumlarının" sonucu olduğunu savunuyor. Böylece bu sahte inanç bu kadar yaygın hale geldi. Öğrenme efsanelerinin ardındaki varsayım, korteksin farklı bölgelerinin görsel, işitsel ve duyuşal işlemede farklı rollerle sahip olduğu bilimsel gerçeğine dayanıyor gibi görünmektedir, **bu nedenle (ancak)** öğrenciler "beynin hangi kısmının daha iyi çalıştığına" göre farklı şekilde öğrenmelidir. **Bununla birlikte (Bu yüzden)**, Jones, "beynin birbirine bağlanabilirliğinin böyle bir varsayımı güvenilmez hale getirdiğini" yazıyor. Jones, nöromitlerin kısmen nörobilim makalelerini anlamayı uzman olmayanlar için zorlaştıran teknik dil engelinden ve karmaşık bilimsel fikirlerin aşırı basitleştirilmesinden kaynakladığını iddia ediyor. Bu efsaneler daha sonra, ayrıksı bir teorinin "bilimde ve toplumda devrim yaratacağı" inançlarında samimi olan ama kendini **kandıran** "kendi hayallerinin kurbanları insanlar tarafından desteklenir," diye yazıyor. Ve bu efsaneler, beyin hakkındaki inançların sürmekte olan bilimsel incelemelere tabi **olmadığı** kültürlerde gelişebilir – sonuçta, bir sınıfın öğretim yöntemlerinin bir gözlemci tarafından titizlikle ve bilimsel olarak test edilmesi nadirdir. Ve son olarak, birçok insan tek kelimeyle bu öğrenme mitlerine inanmak istiyor gibi görünüyor.

OKUMA PARÇASI 84

Yeni ve Farklı Bir İlaç

- 1 Bir ilaç firması olan Elysium Health, gençlik çeşmesini keşfetmedi, **ancak (bu yüzden)** yeni besin takviyeleri yaşlanma şeklinizi değiştirebilir. Diyelim ki birisi, siz **yaşlandıkça (yaşlanırsanız)** enerjinizi artıracak, vücudunuzun DNA'sını onarma yeteneğini geliştirebilecek ve sizi daha sağlıklı tutabilecek bir diyet takviyesi – günde bir kez aldığınız bir hap – satarak size geldi. Bir dolandırıcılık gibi veya 20 milyar dolarlık ek besin sanayisini **oluşturan (tarafından oluşturulan)** kafa karıştırıcı, belirleyici özellikleri olmayan iddialar denizinde bir tane daha gibi **görünebilir (görünse iyi olur)**. Ancak diyelim ki birisi yaşlanma araştırmaları alanında dünyanın önde gelen bilim insanlarından biri olan Massachusetts Institute Technology veya MIT'den Lenny Guarente. Ve kendi alanlarında Nobel Ödülü kazanan beş kişi ve iki düzine üst düzey araştırmacı tarafından kendisine danışmanlık yapılıyor. Biraz daha dikkate alabilirsiniz.
- 2 Bir besin takviyesi şirket kurmak alanındaki en saygın bilim insanlarından biri **olan** Guarente gibi biri için olasılık dışı bir kariyer hamlesi gibi görünüyor. Elysium Health'e katılması, büyük oranda, onun için fırsat ve hayal kırıklığından doğan bir karardır. Fırsat, patlama yaşayan yaşlanma araştırmaları alanındaki bulguları bugün doğrudan tüketicilere **naklederek (nakletmeksizin)** fark yaratma şansındır. Hayal kırıklığı ise bunu yapmanın ilk etapta çok uzun sürmesidir. Guarente, "En büyük umudum şu anda mevcut olmayan bir şeyi insanlara erişilebilir bir hale getirebilmek ve bunun sağlıklı **üzerinde (içinde)** olumlu bir etkiye sahip olacağıdır" diyor.
- 3 Elysium Health, aslında o vakitlerde teknoloji yatırımcısı ve spor salonu arkadaşları olan diğer iki genç kurucu ortak Eric Marcotulli ve Dan Alminana arasındaki konuşmalarda başladı. **İkisi de** sağlık bilincine sahipler (**sahip değil**) ve yaşlanmanın ilerleyişini ve onunla birlikte **gelen** bütün

rahatsızlıkları **durduramayacaklarını** biliyorlardı. Beslenme şekli veya insanların kontrol edebileceği herhangi bir şeyden çok daha fazla olmak üzere bizi öldüren birçok hastalığın – diyabet, kanser ve kardiyovasküler hastalıklar dahil olmak üzere – en büyük risk faktörü tamamen yaşlanmaktır. Ve bunu **durduracak (durdurulacak)** hiçbir şey yok. Bilakis, Elysium daha fazla insanın yaşlanmanın bir gün tedavi edebileceğimiz bir şey haline geldiğinin farkına varmasını sağlayabilir.

- 4 Elysium açıkça, piyasadaki sayısız "yaşlanma karşıtı" ürünlerinin verdiği şarlatanlık hissinden kaçınmak istiyor. Hapı, daha uzun bir yaşamın veya herhangi bir hastalığın önlenmesinde bir anahtar olarak satmıyor **çünkü (-e rağmen)** hapın bunu yapacağına dair herhangi bir kanıt yok. Şirketin yayınladığı bir basın bülteni, yaşlanmadan neredeyse hiç söz etmiyor. **Ayrıca (Ancak)**, ille de yaşlanmamayı önemsemeyen, ancak daha sağlıklı ve daha enerjik hissetmek isteyen genç insanlara da hitap etmek istiyorlar. Kurucular, temel biyolojik fonksiyonların geliştirilmesinden bahsediyorlar: DNA onarımı, hücre del detoksifikasyon, enerji üretimi ve protein fonksiyonunun iyileştirilmesi. Marcotulli, "Yaşlanma karşıtı bir şirket olmakla ve ömrü uzatmakla ilgilenmiyoruz" diyor. "Bizim için bu, yaşam süresini değil, sağlıklı yaşam süresini artırmakla ilgili."

AKIN DİL EĞİTİM

AKIN DİL EĞİTİM

OKUMA PARÇASI 85

Isaac Newton

- 1 Isaac Newton, çok mütevazı bir başlangıçtan sonra fikirleri, modern fiziğin temeli haline gelen 17. yüzyılın en etkili bilim insanı olmuştur. **Ancak (Sonuç olarak)** bir elma gerçekten Newton'un kafasına düştü mü ve yerçekimini bulmak için onu teşvik etti mi? Tarihçiler, hikayede küçük bir doğruluk payının bile bulunmadığını söylüyor.
- 2 Sir Isaac Newton, İngiltere'de 1642'de erken ve küçük doğdu. Okulda başarılı **olmadığı** söylendi, ancak Cambridge Üniversitesinin bir parçası olan Trinity College Cambridge'de hukuk okudu. **Bu arada (Aksine)**, faturalarını ödemek için bir hizmetkar olarak çalıştı ve fikirleriyle ilgili bir günlük tuttu, ama matematiğe Newton'ın ilgisini çeken şey neydi? Konuyla ilgili bir kitap aldı ve **anlamadı (anlamak zorunda kalmadı)** bile. **Ancak (Bu doğrultuda)**, lisans derecesini 1665'te aldıktan sonra (Kara Ölüm olarak bilinen veba yüzünden Cambridge'in birkaç sene kapalı olması sebebiyle) kendi kendine matematik, fizik, optik ve astronomi çalıştı. 1666'ya kadar, üç hareket yasasıyla ilgili ilk çalışmasını **tamamlamıştı (tamamlamaktadır)**. Daha sonra, yüksek lisans derecesini aldı. Onun kanunları günümüzde hala fizik öğrencileri tarafından kullanılıyor. Örneğin, bir nesne, bir kuvvet tarafından hareket **ettirilmedikçe (ettirilirse)** hareketsiz durumda kalacaktır veya her eyleme karşılık eşit ve ters bir reaksiyon vardır.
- 3 Yerçekimi konusundaki çalışmaları ile **tanınmasına rağmen (tanınmış gibi)** Newton, aynı zamanda bir mucitti, ancak fiziksel icatlardan daha çok fikirleri vardı. Teleskoplar için zamanın mercekli modellerine kıyasla daha küçük bir teleskopta daha net görüntüler **sağlayan** yansıtıcı lensleri icat etti. Daha sonraki yıllarda, bugün madeni paralarda gördüğümüz kabartılar da **dahil olmak üzere (dahil edilmiş)** madeni paralara için sahteciliğe karşı önlemler geliştirdi. En büyük "icatları" arasında kalkülüs vardı. Evet bu doğru. Matematik ve cebir bile kafasındaki fikirleri **açıklamak için (açıklanmak için)** yeterli değildi bu yüzden kalkülüsü icat etmeye yardım etti. Alman matematikçi Gottfried Leibniz genellikle hemen hemen aynı anda bağımsız olarak kalkülüsü geliştiren kişi olarak bilinir. Ayrıca, Newton'un kedileri

girebilsin diye (girmesine rağmen) bir kedi kapısı icat ettiği söylenir, ancak bunun doğruluğu biraz şüphelidir. Gerçekten icat ettiğine dair elle tutulur bir kanıt yoktur.

- 4 Gökbilimci (şu anda ünlü olan kuyruklu yıldızı üzerinde çalışan) Edmond Halley tarafından **teşvik edilen (teşvik eden)** Newton, yerçekimi kavramını incelemeye ve onu Dünya, Güneş ve Ay'ın hareketlerine uygulamaya devam etti. Bunların hepsi, çoğu kişi tarafından yazılmış en büyük bilim kitabı olarak kabul edilen *Principia* isimli 1687'de **yayınlanan (yayınlayan)** son derece önemli çalışmasına yol açtı. Newton'un araştırmaları, bir sinir krizi **geçirdiği** 1679'da durdu. Daha sonra, iyileştikten sonra, sadece Roma Katoliklerinin güçlü devlet ve akademik pozisyonlarda olmasını isteyen Kral II. James'in aleyhinde konuştu. Kral II. James daha sonra İngiltere'den sürüldüğünde, Newton Parlamento'ya seçildi. 1693'te ikinci bir kriz geçirdi ve araştırmalarını bıraktı. Isaac Newton 1727'de öldü.

OKUMA PARÇASI 86

- 1 Soğuk Savaş sırasında, Amerikalılar çukur kazıyorlardı. Bir sürü çukur. Sovyet bombardıman uçakları ülkenin her tarafına nükleer silahlar **atsa** şişelenmiş su ve bozulmayacak yiyeceklerle dolu çukurlar ve insanların **kalabileceği** tonlarca ton beton barınak. 1961'de Başkan Kennedy, Amerikalılara bomba barınağı inşa ederek kendilerini nükleer serpinti risklerinden korumak için baskı yaptı. Barınakların sakinlerini patlama basıncından koruması **gerekliyordu (korusa iyi olur)**. Gerçek ise bu sığınakların insanları büyük çapta nükleer bir saldırıya karşı korumak için bir şey yapamayacağıydı.
- 2 Çoğu insan, Soğuk Savaş döneminden kalma binalarda bırakılan siyah-sarı serpinti sığınağı **tabelalarını (tabelaları hakkında)** bilir. Cumhurbaşkanı Harry Truman tarafından insanları nükleer bir saldırı durumunda kendilerini nasıl **koruyacakları** konusunda eğitmek için **kurulan** Sivil Savunma Bürosu tarafından yerleştirildiler. Ancak bilim insanları, nükleer patlamaların, yeraltında yeterince beton ve mesafeyle engellenebilecek ölümcül gama ışınları **yaydığı (yaydığı şey)** da biliyorlardı. Radyasyon patlamanın boyutuna bağlı olarak çok hızlı bir şekilde kelimenin tam anlamıyla dağılılabılır, **bu yüzden (ancak)** ülke veya hatta etkilenen tüm şehir sonsuza dek yanmaz. Fakat yine de, bu yalnızca patlamadan doğrudan etkilenmediğinizde böyleydi.

- 3 Serpinti barınağı, korkmuş vatandaşların kolektif omuzlarına sarılmış en kalın güvenlik battaniyelerinden biriydi. Amerikan kültürü, bu etkisiz yöntemleri benimsemiş, beton bir kutunun – hatta bir okul masasının – tam ölçekli bir nükleer saldırıda hayatta kalmak için yeterli olduğuna **inanıyordu (inanılıyordu)**. Bir telefon görüşmesinde Georgia Üniversitesi Afet Yönetimi Enstitüsü Müdürü Cham Dallas tipik olarak, sığınakların, "çok acımasız – karanlık, nemli ve tehlikeli" olduğunu söyledi. **Ancak** Blast from the Past gibi filmlerde sığınak; güç, yiyecek, su ve etkinliklerle dolu, sofistike bir yeraltı vahası olarak romantikleştirilmekteydi.
- 4 Sağlık Politikası Klinik Profesörü Irwin Redlener, "Kamusal ve özel barınak sistemlerinin bir açıdan büyük bir yenilginin parçası olduğunu düşünüyorum" dedi. "Bir nükleer savaşın yol açtığı büyük saldırının **atlatılabileceğini (atlatılıp atlatılamayacağını)** düşündük. Ama **bu**, tek kelimeyle atlatılamazdı. Tek kelimeyle mümkün değildi." Serpinti sığınağının kökeni hakkındaki bir teori, ABD'nin **yok edilemeyecek kadar** pahalı gibi görünmesini istediği yönündedir. Ancak, Sovyetler Birliği bu blöfü **görseydi (gördüğü sürece)** bunun nükleer yükü milyonlarca insanı öldürürdü.
- 5 Nükleer patlamalar, bir evin duvarlarını **yıkabilecek** şok dalgaları ve yüksek hızlı rüzgarlar oluşturur. Sonra radyasyon gelir. Kimi radyasyon, alfa parçacıkları, cildinize nüfuz edemez. Ancak, gamma ışınları olarak adlandırılan başka bir türü ölümcüldür ve ille de kalın betondan geçecek kadar olmasa da çok fazla ortamdan geçip radyasyon **yayacak** kadar güçlüdür. 50 megatonluk termonükleer bir bomba olan tek bir Çar Bombası New York City'ye düşse, 10 milyondan fazla insan **ölür veya yaralanırdı (ölecek veya yaralanacak)**. Savaşın her iki tarafının da tam nükleer gücü kullanılsa, hiçbir şey hayatta kalmazdı. Yeryüzü kim bilir ne kadar süre radyoaktif kalırdı. 1961'de Sovyetler Birliği, 50 milyon ton TNT patlayıcı gücü olan Çar Bombalarını patlattı. Buna karşılık, Nagazaki'yi vuran bomba olan "Şişman Adam"ın gücü yaklaşık 20.000 ton kadardı. Çarın yıkıcı gücünün kapsamını anlamak için yaklaşık 500 kat daha zayıf bir bombanın **ne (neden)** yaptığını düşünün. Bu bombalar hala buralarda. Bugün ABD'de yaklaşık 7.100 nükleer silah stoğu bulunmaktadır. Rusya'nın 7,700 civarında. var Siper alın!

AKIN DİL EĞİTİM

AKIN DİL EĞİTİM

AKIN DİL EĞİTİM

AKIN DİL EĞİTİM

OKUMA PARÇASI 87

Hayatı Tatlı Hale Getiren Bir Adam

- 1 Şu anda Milton Hershey'e hayran olanlara şaşırtıcı gelebilir **ancak (ek olarak)** ilk şeker yapma başarısı karamel yapımı ile geldi. Philadelphia mağazasının başarısızlığından **sonra** Milton, karamel yapma sanatını öğrendiği Denver'a yöneldi. Orada, karamellerini yapmak için taze süt kullanmakta ısrar eden yerel bir üretici ile çalışmaya başladı; Milton bunun karamelleri özellikle lezzetli **yaptığını** gördü. Denver'da bir süre geçirdikten sonra Milton bir kez daha Chicago, New Orleans ve New York'ta kendi şekerleme şirketlerini açmaya çalıştı. Sonunda, 1886'da tekrar denemek için gereken parayı **topladığı** Pennsylvania, Lancaster'a gitti. 1887'de Hershey, hızla olağanüstü bir başarı haline **gelen** Lancaster Caramel Şirketi'ni kurdu. Önceki seyahatlerinde aldığı karamel tarifini kullanan şirketin zirveye çıktığı. Onu şeker üreticisi **yapan** ve gelecekteki başarılarına zemin hazırlayan bu işti. 1893'te Milton, Alman çikolata yapım araçlarının sergisini **gördüğü** Chicago Uluslararası Fuarına katıldı. Ekipman büyüleyiciydi. Hemen Lancaster şeker fabrikası için satın aldı ve karamellerini kaplamak için kullandığı çikolata üretimine başladı. Ertesi yıl, üretim kakao, tatlı çikolata ve fırın çikolata içerecek şekilde **büyümüştü (büyümüş olacak)**. Hershey Chocolate Company, 1894 yılında Lancaster Caramel Company'nin bir alt kuruluşu olarak doğdu. Altı yıl sonra, Milton karamel şirketini sattı, ancak çikolata yapma haklarını ve ekipmanlarını korudu. Büyük, kazançlı bir çikolata tüketicisi pazarının birisinin makul fiyatlı şeker üretmesini **beklediğine (bekleyip beklemediğine)** inanıyordu.
- 2 Lancaster Caramel Company'nin satışından gelen parayı **kullanan (kullanılan)** Hershey, başlangıçta doğduğu yer olan Derry Kilisesi'nin yakınında, Lancaster'ın yaklaşık 30 mil kuzeybatısında çiftlik arazisi satın aldı. Orada, güzel sütlü çikolatayı mükemmelleştirmek ve üretmek için gereken büyük miktarda taze süt tedarik edebilirdi. O zamanlar lüks bir ürün olan sütlü çikolata potansiyelinden **heyecan duyan (heyecan veren)** Hershey, sütlü çikolata için bir formül geliştirmeye Amerikan halkına

pazarlamaya ve satmaya kararlıydı. Deneme ve yanılma **yoluyla (üzerine)**, sütlü çikolata için kendi formülünü oluşturdu. İlk Hershey Bar 1900'de üretildi. Hershey's Kisses 1907'de geliştirildi ve 1908'de bademli Hershey Bar piyasaya sürüldü. 2 Mart 1903'te, dünyanın en büyük çikolata imalat şirketi olacak **şeyi** kurmaya başladı, ancak böyle bir başarı **olacağını (olmuş olacağını)** bilmiyordu. 1905 yılında tamamlanan tesis, en son seri üretim tekniklerini kullanarak çikolata üretmek için tasarlandı. Hershey's Milk Chocolate hızlıca türünün ilk ulusal olarak pazarlanan ürünü oldu.

- 3 Fabrikanın bulunduğu bölge artık Hershey, Pennsylvania olarak biliniyor. Varlığının ilk on yılında, Hershey kasabası çikolata işinde de olduğu **gibi** büyüdü. Bir banka, bir okul, kiliseler, bir mağaza, hatta bir park ve bir tramvay sistemi kısa zamanda ortaya çıktı; kasabaya kısa süre sonra bir hayvanat bahçesi bile yapıldı. Günümüzde bölgeye yapılan bir ziyaret, Hershey Tıp Merkezi, Milton Hershey Okulu ve ziyaretçilerin dev bir Fıstık Ezmesi Kupası tarafından karşılandığı bir tema parkı **olan** Hershey Çikolata Dünyasını gözler önüne sermektedir. Tüm bunlar – ve çok sayıda mutlu çikolata sever – mümkün oldu çünkü azimli, kararlı bir karamel üreticisi 1893 Chicago Fuarını ziyaret etti!

OKUMA PARÇASI 88

The Rapa Nui

- 1 Güney Pasifik'te Şili ile Tahiti arasında bulunan Paskalya Adası, dünyanın yerleşilen en ücra adalarından biridir. İlk adalılar, tekne ve ev yapmak için **kullandıkları** dev palmiyelerle dolu yeşil bir ada buldular. Yanlarında getirdikleri bitkiler zengin volkanik toprakla uyum sağladı ve MS 1500'e kadar adadaki nüfus 7000 ila 9000 arasına kadar yükselmiştir. Burada, Güney Amerika'nın yaklaşık 2.300 mil batısında ve en yakın komşu adadan 1.100 mil uzakta, ilk adalılar farklı bir mimari ve sanatsal kültür geliştirdiler.
- 2 Hala bilinmeyen nedenlerden dolayı, volkanik kayalardan dev heykeller oymaya başladılar. Moai olarak **bilinen (bilen)** bu anıtlar, bugüne kadar keşfedilen en inanılmaz antik kalıntılardan bazılarıdır. Paskalya Adası halkı kendilerine Rapa Nui adını verdi. Nereden geldiler ve neden ortadan kayboldular? Bilim, Paskalya Adası'nın gizemi hakkında çok şey öğrendi ve bazı tuhaf teorileri açıkladı **ancak (bu yüzden)** sorular ve tartışmalar devam ediyor.
- 3 Darwin, uzak yerlerde yaşayan hayvan gruplarının nihayetinde eşsiz özelliklere büründüğünü ve sonunda farklı türlere dönüştüğünü belirtmişti. Paskalya Adası hakkında da durum böyle. Bir kültür olarak eşsiz olan Rapa Nui, dil, sanat ve inançlarının **kökenlerine dair (kökenlerine rağmen)** ipuçları bıraktı. Çağdaş arkeologlar bunun çok net bir durum olduğunu düşünüyor: Paskalya adasında **yaşayan** ilk ve tek halk özgün bir Polinezyalı grubtu. Paskalya'yı bulduktan **sonra (bulana kadar)**, tabii ki bir Paskalya Pazarında Hollandalı komutan Jacob Roggeveen'in, adayı "keşfeden" ilk Avrupalı olduğu 1722'deki o önemli güne **kadar (günden sonra)** diğer hiçbir ırkla iletişimleri olmadı. Mürettebatının adaya çıkar çıkamaz tanık olduğu ve kaydettiği **şeyler (kaydettiği)** o zamandan beri Rapa Nui'nin kökenleri hakkındaki spekülasyonları **körüklemiştir (körüklere)**.
- 4 Rapa Nui'nin gizemli moai heykelleri sessizlik içinde durur ancak yaratıcılarının başarıları hakkında çok şey anlatır. Baş ve gövde şekillerine **oyulmuş (oymuş)** taş bloklar, ortalama 4 metre boyunda ve 14 tondur. Bu anıtları inşa etmek ve adada dolaştırmak için gereken çaba muazzam **olmalı (olmalıydı)** ama kimse Rapa Nui halkının tam olarak neden bu kadar inanılmaz bir iş üstlendiğini bilmiyor. Çoğu bilim insanı moai'nin ataları, şefleri veya diğer önemli kişileri onurlandırmak için **yaratıldığından (neden yaratıldığından)** şüpheleniyor. **Ancak (Bu yüzden)** adada yazılı tarih yok ve çok az sözlü tarih var, bu yüzden emin olmak imkansızdır. Bu

kültür, 10. ve 16. yüzyıllarda Rapa Nui'nin adaya yaklaşık 900 moai oyduğu ve inşa ettiği **zamanlarda** zirveye ulaştı.

- 5 Genel olarak, Rapa Nui'nin çöküşünün, kendi yaptıkları çevresel felaketten kaynaklandığı düşünülmektedir. Adalara ilk **ne zaman yerleşildiği (yerleşildiği)** belli değil; tahminler, MS 800 ila 1200 arasında değişmektedir. Ada ekosisteminin **ne kadar çabuk** mahvolduğu da belli değildir – ancak büyük bir faktör, tarlaları temizlemek veya ateş yakmak için milyonlarca dev palmiye ağacının kesilmesi gibi görünmektedir. İnsan yerleşimcilerle gelen Polinezya sıçanlarının, ağaçları yok etmeye yardımcı olacak kadar tohum **yemiş olmaları** mümkündür. Her iki durumda da, ağaçların kaybı adanın zengin volkanik topraklarını ciddi erozyona maruz bıraktı. Avrupalılar 1722'ye ulaştığında, adayı çoğunlukla çorak ve yaşayanları az sayıda buldular.
- 6 Günümüzde turistler çok sayıdadır ve çoğu, adanın moai'lerinin neredeyse tamamı için kullanılan taşları **veren** Rano Raraku taş ocağını ziyaret eder. Rapa Nui'nin eski sakinleri taş ocağını büyüleyici bir durumda bıraktı – tamamlanma sürecinin her aşamasında gözükken yaklaşık 400 heykele ev sahipliği yapmaktadır. Bu arada, adanın tamamında birçok moai yaratım sürecini tersine çeviriyor ve paha biçilemez oymalardan tekrar düz kayaya dönüşüyor. Volkanik taş hava koşullarına maruz kalır. **Bu nedenle (Ancak)**, Rapa Nui'nin taş mirasını bugünkü durumunda korumak için yoğun koruma çabalarına ihtiyaç duyulmaktadır.

AKIN DİL EĞİTİM

AKIN DİL EĞİTİM

AKIN DİL EĞİTİM

AKIN DİL EĞİTİM

OKUMA PARÇASI 89

Benjamin Franklin

- 1 Benjamin Franklin 17 Ocak 1706'da Boston, Massachusetts'te doğdu. Sabun yapımcısı Josiah Franklin ve eşi Abiah Folger'in on çocuğundan biriydi. Josiah, Benjamin'in ruhbanlar sınıfına **girmesini** istedi ancak okula göndermeye gücü yetmiyordu. **Sonuç olarak (Ek olarak)**, Benjamin on iki yaşındayken matbaacı olan ve Benjamin'e işi öğreten kardeşi James'e yardım etmeye başladı. Benjamin, metin biçimlendirmek ve yayınları oluşturmak için çok çalışıyordu. Benjamin on beş yaşındayken erkek kardeşi Boston'daki ilk editöryal gazeteyi basmıştı. Boston'daki olayları sadece yeniden basan diğer yayınların **aksine (yayınlar gibi)**, James'in New England Courant adlı gazetesi, makaleler ve editör sütunları yazdı. Kardeşinin gazetesi Benjamin'in ilgisini çok çekiyordu ve yazmasına yardım etmek istiyordu. Maalesef, James'in 15 yaşında bir çocuğun makale yazmasına izin vermeyeceğini biliyordu. Bu yüzden bir plan yaptı. Gizli bir isim altında yazı yazıp geceleri kapının altından yazılarını atacaktı. Silence Dogood adını seçti. Silence Dogood tarafından **yazılmış (yazan)** makaleler çok popüler oldu. Boston'daki insanlar bu kadının kim olduğunu bilmek istiyordu. Yurtdışındaki sorunlar ve kadınların kötü davranılmasından bahsediyordu. **Sonunda (Son zamanlarda)**, 16 mektuptan sonra Benjamin, James'e Silence Dogood **olduğunu (olup olmadığını)** itiraf etti. James çok kızdı ve Benjamin'in gördüğü **ilgiyi** kiskandı.
- 2 **Bununla birlikte (Bu yüzden)**, gazete devam etti. James'in köşe yazıları, Boston'daki Puritan liderliğine karşı, özellikle de (Franklin ailesinin insanları hasta ettiğine inandıkları) çiçek hastalığının aşılmasına destekleri nedeniyle giderek daha eleştirel hale geldi. **Eleştirileri nedeniyle (eleştirilerine rağmen)**, polis James'i hapse attı ve Benjamin yayından sorumlu hale geldi. James hapisten çıktıktan sonra, yayıncılık işinde oldukça başarılı **olmasına rağmen (olduğu için)** Benjamin'i dövdü. 1723'te Benjamin kaçtı ve sonunda Deborah Read ile **tanıştığı**. Philadelphia, Pennsylvania'da kendini buldu. Philadelphia'da iken, Benjamin Deborah'nın ailesiyle birlikte yaşadı ve kısa süre içerisinde çirak matbaacı olarak iş buldu. Franklin mükemmel bir matbaacıydı ve Pennsylvania valisi tarafından yazı tiplerini ve baskı malzemelerini satın almak için Londra'ya **gönderildi (gönderdi)**. Vali, bu **hizmeti karşılığında (hizmetinin aksine)**, Benjamin'e kendi matbaa işini kurması için yardım etmeye söz verdi. Bu arada, Benjamin ve Deborah

çok yakınlaşmıştı ve Deborah, evlenmeleri gerektiğini ima etmeye başlamıştı. Benjamin hazırlıksız hissetti ve İngiltere'ye gitti. Maalesef vali ona yardım etme konusunda yalan söylemişti ve Benjamin birkaç ay boyunca Londra'da çalışmak zorunda kaldı. Deborah, o yokken başka biriyle evlendi.

- 3 Philadelphia'ya **dönmesinin üzerine**, Benjamin borç aldı ve kendi matbaa işini kurdu. Çok çalıştı ve kısa süre sonra bazı devlet basım sözleşmeleri **aldı (almıştı)**. Benjamin'in işi çok başarılı oldu ve Philadelphia'da tanındı. 1730'da **kocasını** ondan ayrılan Deborah Read ile evlendi.
- 5 Bu arada, Benjamin bilim deneyleri de yapıyordu. Çift odaklı gözlüklerin **yanı sıra (gözlüklere gelince)** kişin büyük evleri sıcak tutmada etkili olan Franklin Sobasını zaten icat etmişti. Kısa süre sonra elektrik kavramı ile ilgilenmeye başladı. 1752'de Franklin, fırtınadan elektrik **üretilebileceğini (üretilebileceğini)** görmek için basit bir deney yaptı. Başarılı oldu ve uluslararası ün kazandı.
- 6 Kısa süre sonra Benjamin, öğrenme arzusunu tatmin etmek için siyasete döndü. Kısa süre sonra İngiltere'de Pennsylvania, Massachusetts, Georgia ve New Jersey'nin sömürge temsilcisi oldu. 18 yıl İngiltere'de kaldı ve zengin bir diplomatın hayatını **yaşadı**. Eşine İngiltere'de kendisine katılması için **yalvarmasına rağmen (yalvardığı için)** eşi reddetti ve sonunda Benjamin İngiltere'de iken öldü.
- 7 Benjamin Franklin daha sonra bağımsızlık safhına katılmak için eve geldi. İlk ABD Milli Meclis üyeliğine **seçildi (seçti)** ve Thomas Jefferson'a Bağımsızlık Bildirgesi'nin hazırlanmasında yardımcı oldu. Bağımsızlık Bildirgesi'ni imzaladıktan sonra, Franklin Fransa'ya Amerika'nın elçisi olarak yelken açtı. Franklin'in cazibesi ve ikna yeteneği, Fransızları 1778 İttifak Antlaşması'nı imzalamaya ikna etmede başarılı oldu; **bu da** Fransa'nın sömürgelere bağımsızlık arayışlarında yardım etme ve askeri mallar için kredi sağlama niyetini teyit etti. 1783'te Franklin, ABD Bağımsızlık Savaşı'nı sona erdiren Paris Antlaşması'nın imzalanmasına katıldı. Fransa'dan **döndükten (dönüldükten)** sonra Franklin, Anayasa Kongresi'ne üye oldu ve 1787'de Anayasa'yı imzaladı. Üç yıl sonra 17 Nisan 1790'da öldü. Cenazesine yirmi bin kişi katıldı.

AKIN DİL EĞİTİM

AKIN DİL EĞİTİM

AKIN DİL EĞİTİM

AKIN DİL EĞİTİM

OKUMA PARÇASI 90

Akıllı Telefonlar Beyninizi Kontrol mu Ediyor?

- 1 Bir araştırma makalesi, “büyük resme” bakmak söz konusu olduğunda, insan beyninin, dijital ekranda görünenlerden ziyade kağıda basılan sözcüklerden daha geniş fikir ve temaları çıkarmaya daha uygun **olduğunu (olup olmadığını)** belirlemiştir. Akıllı telefonlar, iş bilgisayarları, tabletler ve dizüstü bilgisayarlar arasında bazen dijital ekrandan gerçekten uzak olduğumuz tek zaman başınızı yastığa **koyduğunuz zamandır (koymanızdan öncedir)**. Her yerde parlayan bu **ekranların bir sonucu olarak (ekranlara rağmen)**, Carnegie Mellon Üniversitesi ve Dartmouth College’den iki profesör, insanların dijital alışkanlıklarımızdan **etkilenip etkilenmediğini (etkilendiğini)** sorgulamaya başladılar. Endişe verici sonuçları, bu dünyadaki AMOLED’lerin ve LCD’lerin aslında okuyucularının “kutunun dışında” düşünme yeteneklerini etkili bir şekilde **engelleyen** dar bir bakış açısına girmelerine neden olduğunu **gösteriyor (göstermişti)**.
- 2 Profesörler Geoff Kaufman ve Mary Flanagan, yakın tarihli bir araştırma makalesinde belgelenen bir dizi test gerçekleştirdi. Testler, sıradan kağıda basılan metinle birlikte (tablet (iPad 2) ve dizüstü bilgisayar ekranı / monitörü dahil olmak üzere) her gün kullandığımız ekran tabanlı teknolojiyi karşılaştırdı. Çiftin testleri “dijital ve dijital olmayan platformlar” arasındaki bilişsel kalıplardaki olası farklılıkları incelemek için **tasarlandı (tasarladı)**. 77 denekten oluşan bir gruba sorun çözme ve temel edebi analiz içeren çeşitli testler verildi. Dört farklı testten elde edilen sonuçların hepsi, insanların soyut fikirleri (ya da kelimenin tam anlamıyla, satır aralarını okuma) kağıt üzerinde düşünmeleri olasılığının daha yüksek **olduğu** sonucunu gösterdi.
- 3 Kaufman, Washington Post’a “Dijital ekranlar, insanların daha geniş bir bağlamda değil bu an elde ettikleri **bilgiye odaklandıkları** bir tür dar bakış açısı yaratıyor gibi görünüyor” dedi. “iPad’de kararlarının uzun vadeli etkilerine odaklanmıyor ya da dikkate

almıyor gibi gözüküyorlar. Ve oyunu çok daha sık kaybettiler.” Örnek olarak, bir deney, yazar David Sedaris’in kısa bir **öyküsüne** dayanan bir sürpriz sınavı içeriyordu. Bir PDF ve kağıt versiyonu daha sonra 24 çoktan seçmeli sorudan **oluşan (oluşulan)** sürpriz bir deneme sınavına tabi **tutulan** iki örnek grup **arasında (gruba)** bölündü.

- 4 Sorular, katılımcıların “anlatımda sunulan belirli ayrıntıların hatırlanmasını” ve aynı zamanda “yazarın okuyucuların hikayeden almasını hedeflediği daha üst düzey çıkarımları” ölçmek için bölündü. Kaufman ve Flanagan, geleneksel kağıda dayalı deneklerin “çıkartım maddelerinde daha yüksek puanlar **sergilerken (bu yüzden sergiledi)**” dijital kopyaların hafıza bazlı, olgusal sorular üzerinde daha yüksek puan aldığını gösteren bir model ortaya **çıkarttığını** belirtti. Bir başka laboratuvar testi, katılımcılardan, biri diğerinden nesnel olarak daha üstün olan iki farklı araç için olan bir teknik özellik listesinden **hangi aracın (nasıl aracın)** daha iyi olduğuna karar vermelerini istedi. “Aşırı bilgi yüklemesi” ile karşı karşıya kalındığında, dijital olmayan taraf yine başarılı oldu; %66’sı doğru aracı **seçerken (seçtiği için)** dizüstü bilgisayar kullanıcılarının %43’ü doğru cevabı seçti.
- 5 Ekranlarımızı terk mi etmeliyiz? Araştırmacılar makalede, yazı tipi boyutunu ve düzenini hem basılı hem de dijital metin için aynı tutarak iki platform arasındaki olası farklılıkları **dikkate aldıklarını (neden dikkate aldıklarını)** vurguladılar. Ayrıca, “mobil cihazlara aşinalık eksikliği” bahanesinin sonuçları olumsuz yönde etkileyecek kadar yeterli **olmayacağına** da dikkat çektiler. Bu, ekranlarımızı hemen terk etmemiz gerektiği anlamına mı geliyor? Kaufman, bunun biraz daha sert olacağını düşünüyor gibi gözüküyor **ama yine de (bu yüzden)** dijital at gözlüklerinden kaçınmak isteyenlere kendi alışkanlıklarının nasıl fayda sağlayabileceğini söyledi.

KARIŞIK OKUMA PARÇALARI

SEVİYE 4

OKUMA PARÇASI 91

Yapay zeka sayesinde makineler daha akıllı hale geliyor ve bunun yeni bir haber olduğunu düşünüyorsanız, tekrar düşünün. AI terimi yeni bir sıfat gibi görünse de, yapay zeka araştırması aslında bilgisayarların kendisi kadar eskidir. Bun olmadan bir makinenin sıradan bir araç olacağı makinelerin sahip olduğu zekaya Yapay Zeka ya da AI denir. Yapay zekaya sahip makineler bugün her yerde; akıllı telefonunuzdan, arabanızdan, bilgisayarınızdan tutun hatta buzdolabınızda bile. Endüstri, hükümet ve bankacılık sistemi yapay zekaya o kadar bağımlı hale geldi ki onsuz bir günü hayal etmek neredeyse imkansız. Dünya bugün insanlar tarafından değil bilgisayarlar tarafından yönetiliyor. Hala yarattığımız makinelerin efendileri olabiliriz, ancak bunun ne kadar süreceği bir tartışma konusu. İşlem gücündeki artış ve dijital olarak mevcut verilerin artmasıyla AI, yeteneklerinde bir patlama yaşıyor. Dahası, yapay zekaya sahip makineler şimdi yapay zekası olan başka makineler de üretebiliyor, ancak yine de bunu yapmak için insanlara ihtiyaçları var, ancak uzun vadede buna ihtiyaç duymayabilirler. O zaman soru şu: Artık insanlara ihtiyaç duyacaklar mı? Muhtemelen hayır.

OKUMA PARÇASI 92

Mevcut tüm kripto para birimleri arasında, Bitcoin uluslararası pazarlarda çığırılık haline geldi. Ama ne olduğu ve nasıl işlediği henüz halk tarafından iyice bilinmiyor. Bitcoin, Satoshi Nakamoto takma adını kullanan ve bilinmeyen bir kişi tarafından 2009'da oluşturulmuş yeni bir para birimidir. Kullandığımız geleneksel paraların aksine, Bitcoin herhangi bir fiziksel varlık tarafından desteklenmiyor ve herhangi bir hükümet tarafından düzenlenmiyor. Arz ve talebin yanı sıra, ticarete başka bir ana konu var: güven. Şu anda Bitcoin'in sahip olmadığı şey bu. Alıcıların ve satıcıların isimleri asla açıklanmaz – yalnızca cüzdan kimlikleri. Bu, bitcoin kullanıcılarının işlemlerini gizli tutarken aynı zamanda kolayca izleri sürülmeden bir şey almalarını veya satmalarını sağlar. Bu nedenle, çevrimiçi olarak uyuşturucu satın alan kişiler veya diğer yasadışı faaliyetlerde bulunanlar için tercih edilen para birimi haline gelmiştir. Hiçbir aracı ile işlem yapılmaz; bu da alıcı ve satıcıların doğrudan işlem yapmasını sağlar. Bitcoin, otel rezervasyonu yapmak, mobilya alışverişi yapmak ve Xbox oyunları almak için kullanılabilir. 2017 itibarıyla, Bitcoin'in fiyatı binlere fırladı. Bitcoin'in ne olacağını kimse bilmiyor. Çoğunlukla kontrol edilmez, ancak Japonya, Çin ve Avustralya gibi bazı ülkeler vergilendirme ve para birimi üzerindeki kontrollerinin eksikliği konusunda endişeli oldukları için düzenlemelere ağırlık vermeye başlamıştır. Bu arada, Bitcoin konusunda endişeli olanlar sadece onlar değil.

AKINDİL EĞİTİM

AKINDİL EĞİTİM

OKUMA PARÇASI 93

Bir zamanlar binek otomobiller için fazla yavaş görünen dizel, günümüzde yüksek hızlı araçlara verimli bir şekilde güç sağlıyor. Dizel motorun mucidi Rudolph Diesel ilk dizel motorunu piyasaya sürdüğü zaman sadece endüstride kullanılıyordu. Dizel başarısının önemini takdir etmesine rağmen yeni dizel motor için olan umudu azdı. Daha büyük üreticilerle rekabet etmenin sadece küçük işletmelere ve zanaatkarlara faydalı olabileceğini düşünüyordu. Dizel motorunun yakında otomotiv dünyası için ne kadar önemli olacağını asla hayal edemezdi. Ancak ilk günlerinde bile dizel, trenlerde, elektrik santrallerinde, fabrikalarda ve gemilerde kullanıldığı için sanayi devriminin temel dayanağı haline geldi. II. Dünya Savaşı sonrası tasarruf, Avrupa'da daha fazla yakıt verimli motorlar gerektirdiğinden dizel motorun daha fazla verim ve uzun ömürlülüğünü fark ettikleri için dizel 1950'lerde ve 1960'larda otomobil üreticileri için tercih edilir hale geldi. Maalesef Rudolf Diesel, 29 Eylül 1913'te bir gemi yolculuğunda gizemli bir şekilde ortadan kaybolduğu için icatının neye yol açtığını göremedi. Diesel'in ölümüyle ilgili bazı teoriler var; bunlardan biri ise intihar olduğu – en olası teori. Öte yandan, bazı komple teorileri, çalışmalarına olan askeriyeğin ilgisine bağlı olarak cinayet olduğunu ileri sürüyor.

OKUMA PARÇASI 94

“Çimlere basmayın”: dünyanın her yerinde görebileceğiniz bir uyarı. Çimen yetiştirmek çok fazla su, gübre ve insan gücü gerektirir. Örneğin, Amerika Birleşik Devletleri'ndeki tüm evlerin yaklaşık %80'inin, Birleşik Devletler'de bütün mahsülleri yetiştirmek için kullanılan daha fazla suyun kullanıldığı çimenleri vardır. Ama hayvanları otlatamazsanız ve bize hiç tahıl vermiyorsa çimenler neden bu kadar önemlidir? Çünkü tamamen zenginliği simgelerler. Çimenlik alanınız ne kadar büyük olursa, o kadar zengin olduğunuz anlamına gelir. İlk çimler, İngiliz ve Fransız kalelerini çevreleyen çimenli tarlalardı. Kale alanları koruyan askerler çevrelerini net görebilsinler diye kale alanlarının ağaçlardan temizlenmesi gerekiyordu. 17. yüzyılın sonunda, yere yakın biçilmiş çimlerin olduğu çimenlik alanlar, Fransa'daki ünlü Versailles bahçelerinde olduğu gibi zenginlerin topraklarında çıkmaya başladı. Bu uygulama seçkinler arasında hızla yayıldı ve çimenlerin bir statü sembolü olarak Avrupa aristokrasisinde kökenleri olduğu ortaya çıkmaktadır. Ağaçlar olmadan, çimenlikler bugün tarlalardaki ve açıklıklardaki gibi doğal olarak filizlenirdi. Modern günlerin aksine bir köyde çiftçiler, hayvanlarını geçmişte çimler üzerinde otlatabiliyorlardı. Koyunlar ve inekler çimleri "biçerken" çimlerin büyümeye devam etmesini sağlayan gübreyi de arkalarında bırakırlardı.

OKUMA PARÇASI 95

Brezilya'daki Amazon Amazon Havzası'nın 1999'dan beri çekilmiş uydu görüntüleri bir zamanlar Amazon yağmur ormanları tarafından gizlenen yüzlerce daire, kare ve diğer geometrik şekilleri ortaya çıkardı. Amazon'da gelişen daha önce bilinmeyen bir antik topluluğa işaret ediyorlar. Şu anda araştırmacılar, bu tür bilinmeyen amaçlı birçok yapının neredeyse on katının Amazon orman örtüsü altında keşfedilmeden var olmuş olabileceğini tahmin ediyor. Keşif, Amazon'un iç bölgelerinin, bir zamanlar 15. ve 16. yüzyıllarda büyük ölçüde Avrupalı sömürgecilerin getirdiği hastalıklardan ortadan kaybolan karmaşık toplumlarla kaydığını dair olan kanıta ek olmaktadır. Bu ortadan kaybolmuş toplumlar kaydedilmediklerinden daha eski araştırmalar, yukarı Amazon'daki toprakların bu tür büyük, kalıcı yerleşimler için gereken kapsamlı tarımı destekleyemeyecek kadar verimsiz olduğunu ileri sürmekteydi. Araştırmacılar, "Bu görüşün yanlış olduğunu ve bu yerlerde keşfedilecek çok daha fazla şey olduğunu belirledik" diyorlar.

OKUMA PARÇASI 96

Her zaman hayatımızda olan "Barkod" her yerde, ancak hükmü sona eriyor gibi görünüyor. Perakendeciler ve üreticiler temel depolama ve lojistik bilgilerinden daha fazla bilgiye ihtiyaç duyduğu için yeni QR kodu yavaş yavaş artık barkodun yerini almaktadır. Barkodun ilk kullanımı, demiryolu vagonlarını etiketlemektir, ancak neredeyse evrensel hale geldikleri süpermarket ödeme sistemlerini otomatikleştirmek için kullanılabildi kadar ticari olarak başarılı olmadılar. Şu anda yaygın olan barkodun ilk taraması, Haziran 1974'te Wrigley Şirketi'nin bir sakız paketi idi. Öte yandan, QR kod kavramı barkoda kıyasla çok eski olmamasına rağmen mobil ve basılı dünyada son birkaç yılda kayda değer bir ün kazanmıştır. QR Kodu ortaya çıktığında bilgileri daha küçük bir alanda taşımak için daha büyük bir potansiyele sundu. Bir barkoda kıyasla, ortada rekabet edecek hiçbir şey yok. İnsanlar şimdi QR Kodunun olanaklarına uyanıyorlar ve bunun ne kadar harika olduğunu farkındalar. Bir barkoda benzeyen QR kodu, bir bilgi matrisinin bir örneğidir. Bununla birlikte, bu ikisinin arasındaki önemli bir fark, bir barkodun bilgileri yalnızca yatay yönde tutmasına rağmen bir QR kodunun dikey olarak da yapabilesidir.

OKUMA PARÇASI 97

Dünyada milyonlarca arabada görülen lastikler, on yıllar boyunca çalışan birden fazla mucidin ürünüdür. Ve bu mucitler, arabalarına lastik almış herkes tarafından tanınması gereken isimlere sahiptir: Michelin, Goodyear, and Dunlop. Bununla birlikte, bunların hiçbiri, şişirilmiş lastik tekerlerin icat edilmesinde, vulkanizasyon veya sertleşme olarak bilinen kauçuğun kuvvetlendirilmesi işlemini 1839'da, ilk kauçuk lastiklerin ortaya çıkmasından 50 yıldan daha uzun bir süre önce keşfeden ve böylece vulkanizasyon olarak bilinen sürecin patentini alan Charles Goodyear'dan daha fazla etkilememiştir. 1830'dan beri kauçukla deney yapıyordu, ama uygun bir kürlleme işlemi geliştirememiştir ancak kauçuk ve kükürt karışımıyla yapılan bir deney sırasında, Goodyear karışımı yanlışlıkla sıcak bir ocağa düşürdü. Daha sonra, kimyasal bir reaksiyon meydana geldi ve erimek yerine vulkanizasyon denilen kauçuk-kükürt karışımı sert bir topak oluştu. Kesintisiz kauçuk tabakalarını kullanılabilir hale getirene kadar deneylerine devam etti. Bu işlem, kauçuğun ısıtılmasını ve sülfürün kauçuktan çıkarılmasını kapsar, böylece kauçuğun su geçirmez ve kışa dayanıklı olmasını ve elastikiyetinin korunmasını sağlar. Goodyear'ın vulkanizasyonu icat etmiş olduğu iddiasına itiraz edilmiş olsa da vulkanize kauçuk lastiklerin babası olarak kabul edilir. Ve insanlar, bunun lastik yapmak için mükemmel olacağını fark ettikten sonra bu, büyük ölçüde önemli hale geldi.

OKUMA PARÇASI 98

Hicivın genel amacı, genellikle eleştirel mizah kullanarak toplumda bir tür ahlaki ya da politik değişiklik yapmaktır. Bir hicivci, hatalı bulduğu bir konu veya kişiyi seçer ve bu hataları bariz hale getirmek için mizahı kullanır. Teoride, pek çok hicivci, mizahın, neredeyse kötü davranış için bir ceza gibi düzeltici bir etkisi olacağını umar, ancak her zaman istenildiği kadar verimli olmayabilir. Hicivın genel amacı insanlardaki hataları göstermek olduğu için hicivciler bir şey ifade etmek için genellikle mübalağaya güvenir. Örneğin, ağır vergilendirmeyi tercih eden bir politikacı, insanların yiyeceklerini tabaklarından çalan bir domuz olarak tasvir edilebilir. Bu tür mübalağa, bahsedilen hatayı gösterir ve eleştirel bir şekilde hikayeyi değiştirir, ancak yalnızca uygun şekilde kullanıldığı takdirde, mesaj ideal olarak ilk eğlence unsurundan daha uzun süre etkili olmalıdır. "Hiciv" ve "parodi" terimleri genellikle karıştırılır, ancak hicivın amacı onu parodiden genellikle çok farklı kılar. İnsanlar bir şeyin parodisini yaptığında mübalağa da dahil olmak üzere bir hicivcinin kullanacağı tekniklerin çoğuna güvenebilirler, ancak temel amaç, herhangi bir gerçek siyasi etki niyeti olmaksızın insanları güldürmektir.

AKIN DİL EĞİTİM

AKIN DİL EĞİTİM

AKIN DİL EĞİTİM

OKUMA PARÇASI 99

Bugün şeker, tat açısından çekici ve karşı konulmaz bütün yiyeceklerin başında gelir. Ancak geçmişte görüldüğü kadar beyaz olmadığı için bundan fazlasına yol açmıştır. Şeker, bazılarını zenginlik ve bağımsızlık getirirken başkalarına da sefalet, kölelik ve gazap getirirdi. Şeker ticaretinden gelen kar o kadar önemliydi ki Amerika İngiltere'den bağımsızlık elde etmesine bile yardımcı olmuş olabilir. İngiliz sömürgecilerin Beyaz Altın diye isimlendirdiği şeker, 16. yüzyılın başlarında milyonlarca Afrikalıyı Amerika'ya getiren köle ticaretinin kilit noktasıydı. Hollandalılar ve Portekizliler, köle ticaretinde diğer Avrupalı sömürgecilerden önce gelseler de bu olaya öncülük eden İngilizler ve İspanyollardı. Avrupa ve Asya'da şeker talebi o kadar fazlaydı ki Avrupalı sömürgeciler, işgücü eksikliği nedeniyle üretimi karşılamakta zorlanmıştı. İspanyollar, Antiller'in ve Güney Amerika'nın bütün nüfusunu nerdeyse ortadan kaldırdığı için başta altın olmak üzere şeker, tütün ve diğer mahsuller gibi malların üretimine yetişmek için işgücü dışarıdan getirilmeliydi. Mesela, köleliği düşünmeden Antiller'de şeker üretimini düşünmek mümkün değil. Köleleştirilmiş Afrikalıların işgücü, şeker kamışı yetiştiriciliği ve şeker üretiminin ayrılmaz bir parçasıydı. Bu yüzden, çayınıza şeker koyduğunuzda arkasındaki hikayeyi aklınızda tutun. Afiyet olsun!

AKIN DİL EĞİTİM

AKIN DİL EĞİTİM

OKUMA PARÇASI 100

Çay içmek aslında tarihi içmektir. Çay, çok uzak bir geçmişi olan dünyadaki en yaygın içeceklerden biri olmuştur. Örneğin İngilizler çaya bayılırdı. İlk çay içme adeti Çin'de MÖ 3000'e dayanmasına rağmen bu içeceğin ilk defa İngiltere'de ortaya çıkması 17. yüzyılın ortalarına kadar olmadı. Çay popüler olur olmaz Britanya dünyadan edebildiği kadar ithal etmek zorunda kaldı. Bu da çay satın almaya bir servet dökmeleri gerektiği anlamına geliyordu; bu da yakında çeşitli çatışmalara neden olacaktı. Örneğin, "Boston Çay Partisi" olarak bilinen bir olayda, çay yetiştiren Amerikalılar, çay vergisini ve İngiltere'nin çay ve diğer mallar üzerindeki algılanan tekelini protesto ettiler. Bu, kısa süre sonra Amerika Birleşik Devletleri'nin kurtuluşu ve kuruluşuna yol açacaktı. Çin, başka bir çay kaynağıydı, ancak Çin, çay için yalnızca gümüş kabul ediyordu; bu yüzden de İngilizler, Çin'e çok büyük miktarda gümüş vermek zorunda kaldılar. Bu, İngiliz ekonomisine zarar verecekti, bu yüzden gümüş yerine afyon ticareti yaparak mali borcu düzeltmeye başladılar. Bu afyon ticareti, Çin'den getirilen çayı karşıladı ve kısa süre sonra Çin'den İngiltere'ye para yağıyordu; bu da "Afyon Savaşları" olarak bilinen savaşlara ve Çin'in yenilgisine yol açacaktı. Bu yüzden bir bardak çay içtiğinizde aslında tarihi içtiğinizi unutmayın.

